

T.C
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ BÖLÜMÜ
MÜZİK ÖĞRETMENLİĞİ ANA BİLİM DALI

MÜZİK ÖĞRETMENLERİNİN PEDAGOJİK FORMASYON DERSLERİNDEN
YARARLANABİLME DÜZEYLERİNE YÖNELİK GÖRÜŞLERİ
(GAZİ ÜNİVERSİTESİ MEZUNLARI ÖRNEĞİ)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan
Gonca Ece GENİŞ

ANKARA
Eylül, 2009

T.C
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ BÖLÜMÜ
MÜZİK ÖĞRETMENLİĞİ ANA BİLİM DALI

MÜZİK ÖĞRETMENLERİNİN PEDAGOJİK FORMASYON DERSLERİNDEN
YARARLANABİLME DÜZEYLERİNE YÖNELİK GÖRÜŞLERİ
(GAZİ ÜNİVERSİTESİ MEZUNLARI ÖRNEĞİ)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Gonca Ece GENİŞ

Danışman:
Prof. Dr. Gülçin YAHYA KAÇAR

ANKARA
Eylül, 2009

.....'ın

.....başlıklı tezi.....tarhinde, jürimiz
tarafındanAna Bilim Dalında Yüksek Lisans Tezi
olarak kabul edilmiştir.

Adı Soyadı

İmza

Üye (Tez Danışmanı):.....

Üye :

Üye :

Üye :

Üye :

ÖNSÖZ

Öğretmenlik formasyonu, öğretmen yetiştirme en önemli basamaklarından biridir. Müzik öğretmenlerinin, formasyon derslerini kullanabilme düzeylerine yönelik öğretmen görüşlerini yansıtan bu araştırmamın, ileride yapılacak çalışmalara katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Tezime bulunduğu değerli katkılarından dolayı tez danışmanım Doç. Dr. Gülçin Yahya KAÇAR'a, formasyon dersleri konusundakiengin bilgisini benden esirgemeyen Yrd. Doç. Dr. Mehmet ŞEREN'e, tezimin şekillenmesi için bana vakit ayıran Doç. Dr. Ayşe DEMİRBOLAT'a, istatistik konusundaki bilgileriyle bana yol gösteren Doç. Dr. Adnan KAN'a ve Parantez Eğitim Merkezi'ne, tezim için gerekli olan bilgi ve belgeleri temin etmeme olanak sunan Milli Eğitim Bakanlığı'na teşekkürlerimi sunarım.

Ayrıca tez çalışmamın her aşamasında bana tam destek veren ve inanan, mesleki olarak her zaman örnek aldığım ve bu çalışmayı emek emek ortaya çıkarmama yardım eden değerli insan, nişanlım Sanatçı Öğretim Elemanı Ahmet Hakan EKME'ne özel teşekkürü bir borç bilirim.

Çalışmamın her aşaması ile heyecanlanan, mutlu olan ve gurur duyan aileme desteklerinden dolayı çok teşekkür ederim.

Gonca Ece Geniş

ÖZET

MÜZİK ÖĞRETMENLERİNİN PEDAGOJİK FORMASYON DERSLERİNİ KULLANABİLME DÜZEYLERİNE YÖNELİK GÖRÜŞLERİ (GAZİ ÜNİVERSİTESİ MEZUNLARI ÖRNEĞİ)

GENİŞ, Gonca Ece
Yüksek Lisans, Müzik Öğretmenliği Ana Bilim Dalı
Tez Danışmanı: Prof. Dr. Gülçin Yahya KAÇAR
Eylül-2009, 67 sayfa

Bu araştırmanın amacı, müzik öğretmenlerinin pedagojik formasyon derslerini uygulamada kullanabilme düzeylerine yönelik görüşlerini saptamaktır.

Araştırmada betimsel yöntem kullanılmıştır. Çalışma grubunu, 58 müzik öğretmeni oluşturmuştur. Çalışma grubuna; Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Müzik Öğretmenliği Ana Bilim Dalı'ndan mezun olarak müzik öğretmenliğine atanmış olma, 1997 YÖK Ortak Programı'nı okumuş olma, programın geçerliliğinin bulunduğu 2002-2006 yılları dahilinde mezun olmuş olma ve genel müzik eğitimi verilen ortaöğretim ve ilköğretim kademelerinde görev yapıyor olma şartlarına uyan müzik öğretmenleri dahil edilmiştir.

Veriler kaynak tarama ve anket ile toplanmıştır. Anketler analiz edilerek frekans ve yüzdeleri hesaplanmıştır.

Bulgular, Öğretmenlik Mesleğine Giriş, Gelişim ve Öğrenme ile Rehberlik derslerinden öğrenilenlerin meslekteki kullanım düzeylerinin az olduğunu göstermiştir. Öğretimde Planlama ve Değerlendirme, Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme, Sınıf Yönetimi, Özel Öğretim Yöntemleri I-II ve Öğretmenlik Uygulaması derslerinden öğrenilenlerin meslekteki kullanım düzeyleri ise yeterlidir.

Okul Deneyimi I etkinliklerinden okul örgütü ve yönetimi, zümre etkinlikleri, okul-aile işbirliği, ana ve yan branşlarla ilgili dersler ile okul ve sorunlarını tanıma etkinliklerinden öğrenilenlerin meslekteki kullanım düzeyleri azdır. Okul Deneyimi II etkinliklerinden ise yönerge ve açıklamalar, öğrenci çalışmalarını değerlendirme, grup çalışmaları, sınıf organizasyonu, çalışma yapraklarının hazırlanması ve kullanılması, dersi planlama etkinliklerinden öğrenilenlerin meslekteki kullanım düzeyleri azdır.

Bu bulgular ışığında, kullanılma düzeyleri az olarak belirtilen dersler ve staj etkinlikleriyle ilgili daha detaylı araştırma ve çalışmalar yapılması önerilmiştir.

ABSTRACT**OPINIONS OF MUSIC INSTRUCTORS TOWARDS UTILIZATION LEVELS
OF PEDAGOGIC FORMATION COURSE
(SAMPLE OF GAZI UNIVERSITY GRADUATES)**

GENİŞ, Gonca Ece

Master's Degree, Department of Music Profession

Thesis Counselor: Professor Dr. Gülçin Yahya KAÇAR

September – 2009, 67 pages

Having the opinions of music instructors towards utilizing levels of pedagogical formation courses has been intended in this research.

Descriptive method has been used in the research. Study group was formed of 58 Music instructors. Music instructors, who fulfill the requirements of being appointed to music instructor profession as graduates of department of Music Instruction Profession of Gazi School of Education of Gazi University, having received the Joint Program of YÖK (Board of Higher Education) 1997, having graduated between the years of 2002 – 2006 when program was in effect and serving at the elementary school and middle school levels in the government schools providing general music education requirements were included into the study group.

Information was gathered with methods of resource screening and survey. Frequencies and percentages of surveys have been calculated by analyzing.

Findings have shown that utilization levels of what have been learned from the courses of Introduction to Teaching Profession, Development and Learning and Counseling are insufficient in the profession. Utilization levels of what have been learned from the courses of Planning and Evaluation in Instruction, Instruction Technologies and Material Development, Class Management, Special Instruction Methods I – II and Practice of Teaching Profession on the other hand are sufficient.

Utilization levels of what have been learned from the school organization and management, group activities, school – family cooperation, courses concerning with main and side branches and school and recognizing its issues from activities of School Experience I are insufficient in the profession. Utilization levels of what have been learned from Directions and explanations, evaluating student studies, group studies, class organization, preparation and usage of study sheets and activities of planning the lesson from the School Experience II activities are insufficient in the profession.

In light of these findings, conduction more detailed researches and studies concerning with course and internship activities indicated as having insufficient utilization levels have been suggested.

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	i
ÖZET	ii
ABSTRACT.....	iii
İÇİNDEKİLER	iv

1. BÖLÜM

GİRİŞ	1
1.1 Pedagojik Formasyon'un Tanımı.....	3
1.2 Pedagojik Formasyon'un Ders Programlarında Yer Alışı	4
1.3 1997 YÖK Yeniden Yapılanma Ortak Programı ve Yapılan Çalışmalar	7
1.3.1 1997 YÖK Yeniden Yapılanma Ortak Programı'ndaki Pedagojik Formasyon Derslerini Geliştirme Çalışmaları	12
1.4 Pedagojik Formasyon Derslerinin Müzik Öğretmenliğinde İşleyiş Durumları.....	15

2. BÖLÜM

İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	20
---------------------------	----

3. BÖLÜM

YÖNTEM	25
3.1 Araştırmanın Modeli	25
3.2 Evren ve Örneklem	25
3.3 Verilerin Toplanması	26
3.4 Verilerin Analizi	26

4. BÖLÜM

BULGULAR ve YORUMLAR	28
4.1 Öğretmenlik Mesleğine Giriş, Gelişim ve Öğrenme, Öğretimde Planlama ve Değerlendirme, Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme, Sınıf Yönetimi, Özel Öğretim Yöntemleri I-II ve Rehberlik Derslerinden Yararlanma Düzeyine İlişkin Bulgu ve Yorumlar	28
4.2 Okul Deneyimi I Dersinden Yararlanma Düzeyine İlişkin Bulgu ve Yorumlar	35

4.3 Okul Deneyimi II Dersinden Yararlanma Düzeyine İlişkin Bulgu ve Yorumlar	45
4.4 Öğretmenlik Uygulaması Dersinden Yararlanma Düzeyine İlişkin Bulgu ve Yorumlar.....	56

5. BÖLÜM

SONUÇ ve ÖNERİLER	57
5.1. Sonuç	57
5.2 Öneriler.....	60
KAYNAKÇA.....	62
EK 1- FORMASYON DERSLERİ ANKETİ.....	65

1. BÖLÜM

GİRİŞ

Bir toplumun geleneklerini, göreneklerini, değerlerini gelecek nesillere aktararak onları faydalı bireyler olarak yetiştiren, aydınlığın ve çağdaşlığın tohumlarını atan, toplumların geleceğini şekillendiren en önemli unsur öğretmendir. Toplumun her ferdi, eğitim ve öğretim yoluyla değişir, şekillenir, davranış ve düşüncelerini düzenler, hedeflerini seçer. Bu bireyler sistem oluşturarak, toplumun kalkınmasında büyük rol oynarlar. “Gerçek eğitim ortamında (ki bu ortam okulda sağlanır) çocuk planlı ve programlı bir biçimde her şeyin doğrusunu öğrenir. Böyle bir ortamda çocuk eğitiminin en genel amacı olan ‘bireyi topluma yararlı hale getirme’ ilkesine göre yetiştirilir.” (Küçükahmet, 2007, s.2)

Öğretmenlerin sorumluluklarının bu anlamda büyük olduğu açıktır. Alanına hakim, eğitim ve öğretim konusunda tam donanımlı, topluma örnek teşkil eden, iyi iletişim kurabilen, çağın gereklerine ayak uydurabilen, nitelikli öğretmenlerin yetişebilmesi için yapılan en hayati çalışmalardan birisi “Öğretmen Yetiştirme”dir. Her alanda olduğu gibi, nitelikli bir müzik eğitimi için yapılan öğretmen yetiştirme çalışmaları, şüphesiz büyük önem taşımaktadır.

Türkiye’de 1973 yılında yürürlüğe giren 1739 sayılı Milli Eğitim temel yasasının 43. maddesindeki “Hangi kademedede olursa olsun, öğretmen adaylarının, yüksek öğrenim görmelerinin sağlanması esastır.” ve “Öğretmenlik mesleğine hazırlık genel kültür, özel alan eğitimi ve pedagojik formasyonla sağlanır” hükümleri, öğretmenlerin yetiştirilmesinde uyulacak temel ölçütleri belirlemiş bulunmaktadır. (Sözer, 1991, s.41)

Yukarıda da belirtildiği üzere pedagojik formasyon dersleri, öğretmen yetiştirme çalışmalarının ve öğretmen yetiştirme programlarının önemli bir parçasıdır. Öğretmen adaylarına pedagojik formasyon derslerinde, insanları doğru yönlendirme ve yetiştirme ile ilgili bilgi, yöntem, metod ve teknikleri verilir. Öğretmenin kendi alan bilgisi

ışığında bireylere tüm açılardan doğru yaklaşabilmesi hedeflenir. Kendi mesleğini özümseyebilmesi, eğitimi bireyler için planlı programlı hale getirebilmesi öğretilir. Dersin hedeflerine ulaşabilmesi, bilgilerinin gelecek kuşaklara aktarabilmesi için gerekli donanımlar kazandırılır.

Kâmuran Çilenti, herhangi bir konu alanında öğretmenlik yapmak isteyen bir kimsede bulunması gereken özelliklerden söz ederken, bunları üç boyutta dile getirmektedir:

- 1- Öğreteceği konu alanıyla ilgili bilişsel, duyuşsal ve psikomotor davranışları, en az öğretmenlik yapacağı öğretim düzeyine yetecek derecede edinmiş olma.
- 2- Öğreteceği konu alanıyla diğer konu alanları arasındaki ilişkileri kavrayacak ve gerektiğinde onlardan yararlanabilecek kadar genel kültüre sahip olma.
- 3- Kendi konu alanıyla ilgili bilişsel duyuşsal ve psikomotor davranışları hangi özelliklere sahip öğrencilere, hangi şartlarda, hangi araç gereç ve yöntemleri kullanarak nasıl daha iyi öğretebileceğini öğrenmiş olma. (Sözer, 1991, s.42)

Çilenti'ye göre, öğretmen adayları, özellikle üçüncü maddede sözü edilen davranışları, öğretmenlik formasyonu veren derslerin yardımıyla edinirler. Bu dersleri izleyen öğretmen adayları, eğitecekleri öğrencilerin bilişsel, duyuşsal ve psikomotor gelişmelerindeki evreleri; toplumda yer alan kurumların eğitimle ilişkilerini ve ona yaptığı etkileri; eğitim programlarını yapma, geliştirme, ölçme ve değerlendirme ilke ve etkinliklerini ve davranış bilimlerinin iletişim ve öğrenmeyle ilgili ilke ve kuramlarının nasıl uygulanacağını öğrenirler. (Sözer, 1991, s.42)

Öğretmen adayları, formasyon derslerinden öğrendiklerini, programın diğer boyutları olan genel kültür ve özel alan eğitimi ile bütünleştirerek, alanının gerektirdiği öğretmenlik donanımını kazanma yolunda ilerlerler.

Müzik öğretmenliği eğitiminin farklı tür ve boyutları olduğu artık bilinen bir gerçektir. Fakat hangi boyut ve düzeyde olursa olsun, düzenlenecek olan müzik öğretim programları mutlaka hem teori, hem uygulama, hem de formasyon alanlarının tümünde yeterli, dengeli ve tatmin edici bir bütünlük taşımalıdır. Zira müzik öğretmenliği eğitimi sadece teori, çalgı, ses, formasyon eğitimi gibi alt boyutlardan ibaret olmayıp bunların bir büyük bileşkesidir. (Albuz, 2004, s.107)

Bu doğrultuda pedagojik formasyon derslerinin müzik öğretmenliği programlarındaki yeri ve uygulamaları da aynı derecede önem taşır. Programlarda verilmekte olan pedagojik formasyon derslerindeki teorik yapılanma, amaç olarak

öğretmenlik mesleğine dönüktür. Pedagojik formasyon derslerinin programlardaki uygulamalarında, bu husus göz önünde bulundurulmalıdır.

Yüksek Öğretim Kurumu'nun belirlediği öğretmen adaylarına kazandırılması hedeflenen yeterlikler aşağıdaki gibi özetlenebilir:

1. Derse özgü kısa ve uzun süreli program yapma; dersin öğrenme prensiplerini belirleme, hedef, içerik ve yöntemleri seçme; gerekli araç-gereçleri hazırlama ve geliştirme yoluyla öğrenme-öğretme sürecini planlama.
2. Öğrenim ortamını organize etme; ders sürecini artiküle etme ve amaçlı olarak yönlendirme; sınıf denetimini sağlama; dersin sosyal formlarını kullanma ve sınıf içi dengeleri kurma; amaç ve içeriklere uygun genel ve müziksel öğretim yöntemleri kullanma; öğretim materyalleri ve teknolojilerini etkili kullanma; sınıfta oluşacak problem durumlarında kontrolü sağlama yoluyla öğrenme-öğretme sürecini yönetme ve yürütme.
3. Değerlendirme kriterlerini belirleme; ölçme yöntem ve araçlarını belirleme; etkili bir biçimde öğrenme kontrolünü gerçekleştirme yoluyla öğrenme-öğretme sürecini değerlendirme. (Kalyoncu, 2004, s.9)

Yukarıda açıklanan yeterliklerin, pedagojik formasyon derslerinin kazandırmayı hedeflediği yeterliklerle benzeşmesi ilgi çekicidir.

Bu çalışmada kullanılma durumları ortaya konulacak olan formasyon dersleri, "1997 YÖK Yeniden Yapılanma Ortak Programı"ndan alınmıştır. Bu programın seçilme nedeni, istihdamı gerçekleşmiş son program olmasıdır. Formasyon dersleri tüm öğretmenlik bölümlerine ortak okutulmuştur. Bu açıdan çalışma, diğer alanlardaki araştırmacılara yol göstereceği ve formasyon konusunda yapılacak olan yeni planlamalara da ışık tutacağı düşünülmektedir.

1.1 Pedagojik Formasyon'un Tanımı

Pedagojik Formasyon kavramını incelerken, bu tanımı oluşturan kelimelerin anlamlarını incelemek, kavramın köküne inmek açısından gereklidir. "Pedagoji" kelimesinin bazı kaynaklara göre tanımları aşağıdaki gibidir:

Çocuğun eğitimini konu alan disiplin. Pedagoji, çocuk bilimini (pedagoji), eğitim tekniklerinin bilgisini ve bu teknikleri uygulamak sanatını (asıl pedagoji) içerir.

Pedagoji ve eğitim terimleri çocuğun yönetilmesi ve yetiştirilmesi fikirlerini çağrışırsa da, aslında;

-eğitim, pratik planında yer alır ve çocukların yetiştirilmesiyle ilgilidir;

-pedagoji ise, aksine, teori alanına girer ve eğitim metotlarının bilgisiyle ilgilidir. (Foulquié, 1994, s.390,391)

... Bir başka anlamda pedagoji, “Eğitim pratikleri ve etkinliklerinin düzenlenmesi, yürütülmesi, yönetilmesiyle ilgili tüm proses ve sistemler üzerinde düşündürmektir.”... Batıda olduğu gibi bizde de “çocuk eğitimi bilimi” olarak anlaşılan Pedagoji, geniş anlamda ve zamanla Eğitim Bilim ve Eğitim felsefesine dönüşmüştür. Bunun sonucu olarak da Fransızcadaki “education” sözcüğünün içerdiği bir zenginlik kazanmıştır. (Küçükahmet, 1997, s.3)

Yukarıdaki tanımlardan da anlaşıldığı üzere, Pedagoji, eğitimin daha çok teorik ve metodik kısmına ait bir tanım olmasına rağmen, zamanla eğitimin pratik kısmıyla birleşerek eğitim bilimine dönüşmüştür.

Formasyon ise mesleki anlamıyla “Mesleki formasyon: Belirli bir mesleğin gerektirdiği bilgi ve beceriyi geliştirmekte kullanılan araçların tümü.” (Foulquié, 1994, s.179) şeklinde açıklanmaktadır.

Böylece, pedagojik formasyon, ilk ve ortaöğretimde çocukların eğitimi ve yetiştirilmeleri amacıyla meslek eğitimi alan öğretmen adaylarına kazandırılan davranışların tümü olarak açıklanabilir.

Öğretmenlerin yetiştirildiği eğitim programlarına konmuş olan Pedagojik Formasyon dersleri, onlara yol gösterir ve verdikleri eğitimi destekler.

1.2 Pedagojik Formasyon’un Ders Programlarında Yer Alışı

Pedagojik formasyon derslerinin işleyiş durumlarını incelerken, programlara girişlerinden bugüne kavramsal çerçevenin çizilmesinde fayda vardır.

1982 yılına kadar öğretmen yetiştirme her boyutuyla Milli Eğitim Bakanlığı’nın inisiyatifinde bulunmaktaydı. 1982’de çıkan Yüksek Öğretim Kanunu ile öğretmen yetiştirme işi üniversitelere devredilmiştir. Pedagojik formasyon ise, ilk defa İstanbul Edebiyat Fakültesi’nde yapılmış ve daha sonra bunu diğer üniversiteler de takip etmişlerdir. (Milli Eğitim Bakanlığı [MEB], 1993, s.24,25)

Pedagojik formasyon derslerinin Türkiye’de öğretmen yetiştiren yüksek öğretim programlarına ilk girişi, 19 Kasım 1982 tarihinde kabul edilen “Pedagojik Formasyon Programı” ile olmuştur. (Bkz. Tablo 1)

Tablo 1
Pedagojik Formasyon Programı (19 Kasım 1982)

Dersin Adı	Ders Saati	Yarıyılı
Eğitime Giriş	3	I
Eğitim Sosyolojisi	3	II
Eğitim Psikolojisi	3	III
Eğitim İlke ve Yöntemleri	3	IV
Ölçme ve Değerlendirme	3	V
Eğitim Teknolojisi	3	VI
Rehberlik	3	VII
Özel Öğretim Yöntemleri	3	VII
Eğitim Yönetimi	3	VIII
Özel Eğitim Uygulamaları	30 Gün	VIII
TOPLAM	27 Saat + Uygulama	

(YÖK, 2007, s.41)

Tablo 1’de görüldüğü gibi, Ölçme ve Değerlendirme, Rehberlik, Özel Öğretim Yöntemleri gibi son programlarda da varlığını koruyan derslerin yanı sıra, özel eğitim uygulamalarının 30 gün olması dikkat çekicidir.

Pedagojik formasyon programına ilişkin düzenlemenin ardından üç yıl geçmeden Millî Eğitim Bakanlığı, YÖK’e yazmış olduğu bir yazıyla, öğretmenlik formasyonu programının yeniden gözden geçirilmesine ihtiyaç duyulduğunu belirtmiştir (MEB 22.08.1985 tarih ve 356. PROG .D. Bşk. 4756 sayılı yazı). Bu yazı üzerine YÖK, söz konusu programı gözden geçirerek yeni bir düzenlemeye gitmiştir (27.09.1985 tarih ve 85.52.845 sayılı karar). Millî Eğitim Bakanlığı ve üniversitelere gönderilen 3 Ekim 1985 tarih ve EÖ/07.02.001/ 3827- 15462 sayılı yazıya göre;

- 1) Pedagojik formasyon derslerinin 18-21 kredi olması,
- 2) Söz konusu derslerin üçüncü ve sekizinci yarıyıllar arasında alınması,
- 3) Zorunlu dersler dışında seçmeli dersler listesindeki derslerden bir tanesinin

seçmeli ders olarak alınması,

4) Sekiz haftalık staj zorunluluğu bulunması,

5) Bu uygulamaların 1986-87 ders yılından itibaren başlamasına karar verilmiştir. (Yüksek Öğretim Kurumu [YÖK], 2007, s.41,42)

Programda yer alması öngörülen dersler aşağıdaki tabloda verilmiştir (Bkz.

Tablo 2):

Tablo 2
Pedagojik Formasyon Programı (27 Eylül 1985)

Dersin Adı	Ders Saati
Eğitim Bilimine Giriş	3
Eğitim Sosyolojisi	2
Eğitim Psikolojisi	3
Genel Öğretim Programları	3
Ölçme Ve Değerlendirme	3
Özel Öğretim Metodları	3
Seçmeli Ders	2
TOPLAM	19

(YÖK, 2007, s.42)

Tablo 2’de görüldüğü gibi, Eğitime Giriş dersi Eğitim Bilimine Giriş şeklinde değiştirilmiş; Eğitim Sosyolojisi, Eğitim Psikolojisi, Ölçme ve Değerlendirme ile Özel Öğretim Yöntemleri dersleri aynen kalmış; Özel Eğitim Uygulamaları, Eğitim Teknolojisi, Rehberlik, Eğitim Yönetimi, Eğitim İlke ve Yöntemleri yerine Genel Öğretim Programları ile Seçmeli Ders getirilmiştir.

Programlara bir bütün olarak bakıldığında, ilk düzenlemenin ikinci düzenlemeden daha kapsamlı ve uygulama boyutunun daha ağır olduğu vurgulanabilir. Bu bağlamda, ikinci düzenlemede kredi miktarı 27 saatten 18-21 saat arasına çekilmiş; eğitim teknolojisi ve rehberlik dersleri çıkarılmıştır. Bu uygulama, ilerleyen yıllarda bir değişikliğe uğramadan 1998-99 öğretim yılına kadar sürmüştür. (YÖK, 2007, s.43)

Bahsedilen programda işleyiş ve istihdam sıkıntıları baş göstermiş, YÖK ile Milli Eğitim Bakanlığı’nın arasındaki bazı planlama sorunları gündeme gelmiştir. Programlarda yaratılmak istenen esneklik sonucunda üniversiteler, pedagojik formasyon

dersleri dışındaki bazı dersleri kendine özgü bir yöntemle belirlemiştir. Her bölüm için farklı programlar ortaya çıkmış olup, dolayısıyla yeni ve ortak olarak uygulanacak bir program ihtiyacı doğmuştur. Bu sebeple, 1997’de YÖK Yeniden Yapılanma Ortak Programı tasarlanmış, bu programa temel oluşturacak birçok çalışma yapılmış ve kabul edilmiştir.

1.3 1997 YÖK Yeniden Yapılanma Ortak Programı ve Yapılan Çalışmalar

1997 YÖK Yeniden Yapılanma Ortak Programı, 6 Kasım 1997 tarih ve B.30.0.000.0.01/534-22449 sayılı yazıyla ve Yükseköğretim Kurulu Yürütme Kurulu’nun 04 Kasım 1997 tarih ve 97.39.2761 sayılı kararıyla yürürlüğe konmuştur. “Eğitim Fakültelerinin “öğretmen yetiştirme” görevlerine dikkat çekilerek, öğretmenlik mesleği kendine özgü ilke, yöntem ve uygulamaları olan bir meslek olarak tanımlanmıştır. Yeni düzenleme, bu temel değerler üzerine inşa edilmiş ve öngörülmüştür” (YÖK, 2007, s.52). Programda branşa özgü derslerin dışındaki genel kültür ve formasyon dersleri tüm öğretmenlik bölümlerinde ortak verilmiştir. 1998-99 öğretim yılından itibaren uygulamaya konmuştur.

1997 YÖK Yeniden Yapılanma Ortak Programı’nın özelliklerini sıralamak gerekirse:

- 1) Program geliştirme çalışmalarında, okullarımızda uygulanan ders programları Milli Eğitim Bakanlığı'ndan temin edilerek gözden geçirilmiş, ilgili öğrenci grubunun eğitim ve öğrenme ihtiyaçları dikkate alınmış ve buna göre geliştirilen programlarla ilgili okul düzeyindeki ders programları ve eğitim-öğretim süreci arasında paralellik kurulmaya çalışılmıştır. Programlardaki bu paralellik boyutunu desteklemek amacıyla gerek okullardaki ders programlarını ve kitaplarını gerekse bunların çeşitli yönleriyle incelenmesi ve uygulanmasını içeren derslere ve uygulamalara yer verilmiştir.
- 2) Geçmişteki “Öğretmenlik Formasyonu Programı”nı oluşturan derslerin nitelikli öğretmen yetiştirmede yetersiz kalışından yola çıkarak, öğretmenlik formasyonu dersleri yeniden geliştirilmiştir. Geçmişte kullanılan öğretmenlik formasyonu dersleri daha çok, eğitim bilimleri alanındaki teorik bilgilerden oluşmuş ve öğretmene meslekte ihtiyaç duyacağı uygulamaya dönük bilgi, beceri ve bakış açılarını kazandırmakta yetersiz kalmıştır. Bu nedenle yeni öğretmenlik formasyonu dersleri teorik bilgiler

yanında gerçek okul ortamına ve öğretmenlik mesleğine ilişkin bilgi ve becerileri ön plana alarak hazırlanmıştır.

3) Yeni programlarda zorunlu Türkçe dersleri kredili olarak yer almış ve ders tanımları ayrıntılı bir biçimde yapılmıştır. Türkçe I: Yazılı Anlatım ve Türkçe II: Sözlü Anlatım dersleri ile tüm programlardaki öğretmen adaylarının kendi dillerinde etkili bir iletişim becerisine sahip olmaları amaçlanmıştır. Etkili iletişim becerisi her öğretmen için vazgeçilmez öneme sahiptir. Gerek yazılı gerekse sözlü iletişimde öğretmenin okul ve sınıf ortamına iyi bir model olması beklenir. Bu beceriye sahip öğretmenin sınıf içi öğretimde daha etkili olacağı açıktır. Dili kullanma becerisinin aynı zamanda etkili düşünmeyi ve öğrenmeyi önemli ölçüde belirlediği dikkate alınır, öğretmenlikte anadilin düzgün, doğru, akıcı ve etkili kullanımının ne derece önemli olduğu ortaya çıkar. Bu nedenle yukarıda sözü edilen bu iki dersin, geleceğin öğretmenlerini yetiştirmede kritik bir aşama oluşturduğu unutulmamalı ve bu derslere gereken önem verilmelidir. Dili kullanma becerisinin önemi, sadece yukarıda sözü edilen derslerde değil, öğretmen yetiştirme programlarında yer alan diğer derslerde de vurgulanmalıdır. Öğrencilerin yapacağı sunular, grup çalışmaları, yazılı ödevler, sınavlar gibi etkinlikler yoluyla yazılı ve sözlü anlatım becerilerinin geliştirilebileceği unutulmamalıdır. Bu nedenle etkili iletişimin önemi tüm derslerde vurgulanmalı ve dersin asıl amacını ihmal etmemek kaydıyla dilin yazılı ve sözlü kullanımı konusunda duyarlı olunmalıdır.

4) Yeni programların bir kısmında yan alan uygulamasına yer verilmiştir. Örneğin İlköğretim II. kademeye öğretmen yetiştirecek olan Türkçe Öğretmenliği için Sosyal Bilgiler, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği için Türkçe, Fen Bilgisi Öğretmenliği için Matematik ve Matematik Öğretmenliği için Fen Bilgisi yan alan olarak belirlenmiştir. Özellikle kırsal kesimdeki ilköğretim kurumlarının II. kademesinde bu ihtiyaç Milli Eğitim Bakanlığı tarafından açık olarak belirlenmiştir. Bu nedenle öğretmenin açığının giderilmesinde önemli bir önlem olarak düşünülen yan alan uygulamasının başarılı olması eğitim sistemimiz açısından büyük önem taşımaktadır. Programlarda yan alan için 6-8 ders ayrılmıştır ve bu dersler programlarda açık olarak belirtilmiştir. Bu derslerin verilmesinde ilgili anabilim dallarının ve bölümlerin işbirliği ve koordinasyonu gereklidir.

5) Yeni programlarda mümkün olduğu ölçüde seçmeli derslere yer verilmiş ve öğretmen adaylarının kendi ilgi, ihtiyaç ve becerileri doğrultusunda asıl alanları dışındaki dersleri alabilmeleri sağlanmıştır. Bu şekilde öğretmen adaylarının, sınırlı da olsa kendilerinin belirleyeceği bir veya birkaç alanda bilgi ve beceri sahibi olmasının yararlı olacağı düşünülmüştür. Seçmeli dersler yoluyla, modern üniversite anlayışında önemli bir yer tutan genel kültürün öğretmen adaylarında oluşturulmasına katkıda bulunacağı düşünülmektedir.

6) Yeni programlarda ders yüklerinin dönemlere göre dağılımlarında belirli bir denge gözlemlenmiştir. Sadece son dönemde öğrencilerin ders yükü bir derece hafifletilmeye çalışılmıştır. Bu şekilde öğrencilerin artan uygulama saatlerinin ve sınıf içi öğretmenlik uygulamasının getirdiği yükü daha etkili ve verimli bir biçimde kaldırabilecekleri düşünülmüştür. Ayrıca son yılın öğrencilikten öğretmenliğe geçişte bir ara dönem olması nedeniyle, bu dönemde öğretmen adaylarının çevresini ve okul sonrası yaşamı keşfetmeleri için zaman ve fırsat bulmaları önemlidir. Bu şekilde son yılda yapılan uygulamaların daha verimli ve etkili olacağı beklenmektedir.

7) Tüm öğretmen yetiştirme programlarına olabildiğince erken bir dönemde zorunlu Bilgisayar dersi yerleştirilmiştir. Bu ders yoluyla öğretmen adaylarının temel bilgisayar kullanma becerilerini kazanmaları ve bilgi teknolojilerini yakından tanımaları amaçlanmıştır. Öğretmenlik formasyonu dersleri arasında yer alan Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme dersi bu temel bilgisayar dersinin devamı niteliğindedir ve gelişen teknolojilerin öğretim ortamına çeşitli biçimlerde uygulanmasını kapsamaktadır.

Yeni düzenlemede, Eğitim Fakültesindeki bölümler ve programlar hem de Eğitim Fakülteleri ile alan fakülteleri arasındaki işbirliğine dikkat çekilmiş, formasyon derslerinin eğitim bilimleri bölümü tarafından yürütülmesi istenmiştir. (YÖK, 2007, s.55)

Program boyutunda; tüm lisans programları yeniden düzenlenmiş, bazı dallarda yeni programlar geliştirilmiş, diğer fakültelerde alan eğitimini tamamlayan mezunlardan öğretmen olmak isteyenler için Eğitim Fakültesi (ve enstitü) bünyesinde açılacak tezsiz yüksek lisans programları geliştirilmiş ve öğretmenlik formasyonu programı yeniden düzenlenmiştir. Öğretmenlik formasyonu dersleri, teorik bilgiler yanında gerçek okul ortamına ve öğretmenlik mesleğine ilişkin bilgi ve becerileri ön plana alarak yeniden hazırlanmış, lisans programlarına dengeli bir biçimde, aşamalık ve bütünlük ilkeleri doğrultusunda dağıtılmıştır. (YÖK, 2007, s.54)

1997 Yeniden Yapılanma Ortak Programı'na temel oluşturacak bazı çalışmalar yapılmıştır.

Dünya Bankası tarafından Türkiye'ye sağlanan bir kredi ile yürütülen Millî Eğitimi Geliştirme Projesinin (MEGP) alt bölümlerinden birisi de "Hizmet Öncesi Öğretmen Eğitimi" bölümüydü. Projenin bu bölümü MEB-Yükseköğretim Kurulu işbirliği ile yürütülmüştür. Proje, 1 Aralık 1994 tarihinde, üç yıllık bir proje olarak başlamış, daha sonra 30 Haziran 1999'a kadar uzatılmıştır. Projenin temel amacı, ilk ve ortaöğretim okullarında görev yapacak öğretmenler için, öğretmen eğitiminin kalitesinin artırılmasıdır. (YÖK, 2007, s.44)

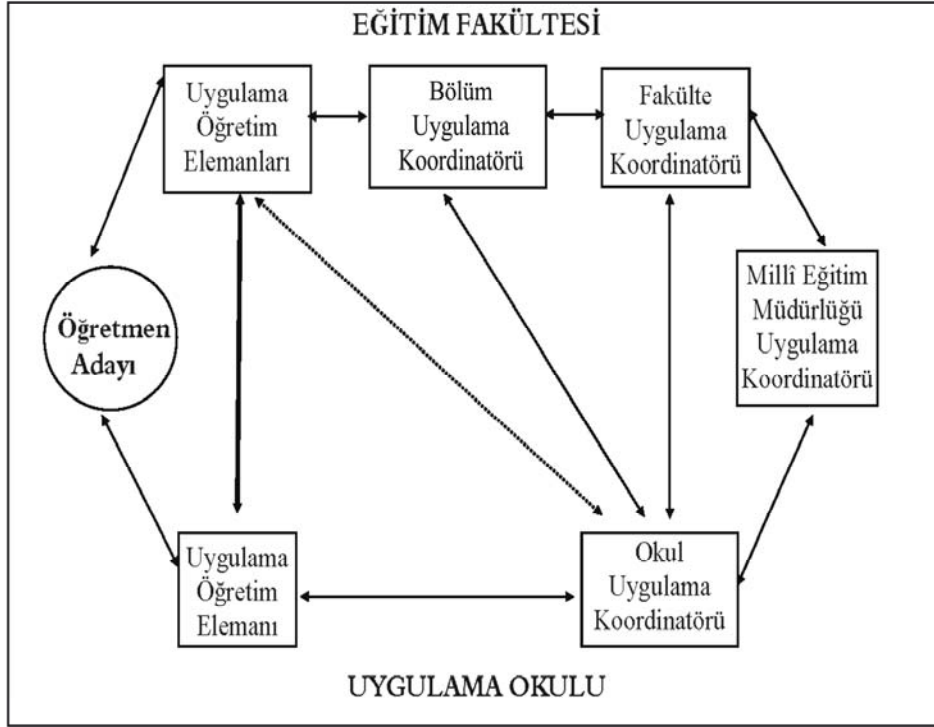
Alan (özel) öğretim yöntemleri konusunda matematik, biyoloji, fizik, kimya, sosyal bilimler, yabancı dil, müzik ve resim alanlarında ortaöğretim düzeyinde çalışmalar yapılmıştır. İlköğretim düzeyinde ise, matematik, fen bilgisi, sosyal bilgiler, müzik ve resim alanlarında çalışılmıştır. Ayrıca, eğitim bilimleri alanında; eğitim programları ve öğretim, okul yönetimi, rehberlik ve psikolojik danışmanlık alanları ile okullarda uygulama çalışmaları konularında geliştirme çalışmaları yapılmıştır. Bu çalışmaların sonucunda “alan öğretim metodlarını” kapsayan bir dizi kitap hazırlanmıştır. Kitaplar, yayıncı ve telif hakkı sahibi YÖK olmak üzere Nisan ve Mayıs 1997’de yayınlanmıştır.

Yapılan çalışmaların en önemlilerinden birisi de “Fakülte-Okul İşbirliği” programıdır. Bu çalışmanın amacı, öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğinin gerektirdiği yaşantı ve tecrübeleri birebir okul ortamında gözlemleyerek, belli başlı etkinlikleri gerçekleştirerek, raporlaştırarak, hatta dersleri bizzat anlatarak kazanmalarınıdır.

Yeni düzenleme, öğretmen yetiştirme programlarında okullarda uygulamaya ayrılan zamanı önemli ölçüde arttırmakta ve bu kapsamda öğretmen adaylarının meslekte gereksinim duyacakları öğretmenlik deneyimini gerçek ortamda yani okullarda kazanmasını öngörmektedir. Hizmet öncesi öğretmen eğitimindeki uygulama etkinlikleri, öğretmen adaylarının lisans öğrenimi boyunca öğrendiği bilgi ve becerilerin bizzat sınıf ortamında uygulamaya konulması ve denenmesi açısından oldukça önemli bir aşamayı oluşturmaktadır. Bu nedenle yeni programlarda öğretmen adaylarının ilk yıldan itibaren okullara uygulama amacıyla gitmeye başlaması, gözlemler ve kazanılan deneyimlerin, fakülteedeki eğitimle anlamlı bir biçimde bütünleştirilmesi öngörülmektedir. Bu amacın gerçekleştirilebilmesi için Eğitim Fakülteleri’nin okullarla işbirliği yapması ve öğretmen yetiştirmede sorumluluğu bir ölçüde okullarla paylaşması zorunludur. (YÖK, 2007, s.45)

ŞEKİL 1

Eğitim Fakültesi – Uygulama Okulu İşbirliği Programı'nın Tarafları ve İşbirliği Ağı

(YÖK, 2007, s.46)

Eğitim Fakültesi-Uygulama Okulu İşbirliği Programı, kurumlar arasındaki işbirliğini geliştirmeye ve sürekli hale getirmeye yönelik önemli bir adım olmuştur. Bu program, sadece öğretmen adaylarını uygulama amacıyla okullara göndermekten ibaret değildir. Bu işbirliği daha geniş kapsamda, okul ve fakültenin gelişimine katkıda bulunabilecek bir süreci içermektedir. Bu karşılıklı işbirliği süreci; bir taraftan Eğitim Fakülteleri'nin okulları yakından tanımaları ve gerektiğinde deneyimli öğretmenlerden yararlanmaları öbür taraftan okulların da, eğitim bilimlerindeki yeni gelişmeleri yakından izlemeleri ve fakültelerde sürekli mesleki eğitimleri için fırsatlar sunmaktadır. (YÖK, 2007, s. 46)

Yeniden yapılanma sürecinde 1997 yılında kabul edilen YÖK Yeniden Yapılanma Ortak Programı, 2006 yılında kabul edilen öğretmen yetiştirme programıyla son bulmuştur.

1.3.1 1997 YÖK Yeniden Yapılanma Ortak Programı'ndaki Pedagojik Formasyon Derslerini Geliştirme Çalışmaları

1997'de “Yeniden Yapılanma” sürecindeki çalışmaların önemli bir kısmını da pedagojik formasyon derslerinde yapılan geliştirme çalışmaları oluşturmuştur. Bu kapsamda:

- a) Bu derslerin sayısı ve kredi miktarı, geçmişteki “Öğretmenlik Formasyonu” derslerine göre önemli ölçüde arttırılmıştır. Bu şekilde öğretmen eğitiminde oldukça önemli bir yer tutan bilgi, beceri ve uygulamalar için yeterli zaman ayrılmıştır.
- b) Bu derslerin, alan dersleri ile paralellik göstermesine ve özellikle alan derslerinde öğrenilen bilgi ve becerilerin öğrenme-öğretme sürecinde uygulanmasına yönelik olarak düzenlenmesine özen gösterilmiştir. Bu şekilde, öğretmenlik formasyonu derslerinin alan dersleriyle ilişkili ve bu dersleri destekler nitelikte olması sağlanmıştır.
- c) Gerek mesleğe giriş niteliğindeki dersler gerekse uygulama dersleri yoluyla öğretmen adaylarının, öğretmenlik mesleğinin temel özelliklerini, gerçeklerini, güçlüklerini, zevkli yanlarını çeşitli boyutlarıyla anlamaları ve tartışmaları öngörülmüştür. Bunun için öğretmen adaylarının okullarda yaptıkları uygulamalar mümkün olduğu ölçüde erken başlatılmış ve bu şekilde öğretmen adaylarının okul ve sınıf ortamına alışmasına ve öğretmenlik mesleğini yakından tanımalarına yardımcı olacak okul deneyimleri sağlanmaya çalışılmıştır.
- ç) Öğretimin planlı yürütülmesi, çeşitli düzeylerde yapılan program geliştirme etkinliklerinin sınıf içi öğretim ve değerlendirme ile ilişkilendirilmesi ilkelerinden yola çıkılarak öğretimde planlama ve değerlendirmeye ilişkin bir ders programa yerleştirilmiştir.
- d) Gelişen bilgi teknolojilerinin okulda kullanımını ve öğretimde gerekli olan çeşitli materyallerin geliştirilmesini ön plana alan dersler yoluyla öğretmen adaylarının bilgisayar, internet, çoklu ortam, televizyon, video, projektör makineleri gibi çeşitli teknolojileri tanımaları ve öğretimde kullanmaları amaçlanmıştır.
- e) İyi öğretmenin sınıfını etkili ve verimli bir biçimde yönetmesi ve sınıfta öğrenmeye uygun bir ortam oluşturması gerektiği anlayışından hareketle, sınıf yönetimi ve disiplini ön plana alan bir ders yeni formasyon programına yerleştirilmiştir.
- f) Konu alanının öğretimine ayrılan saatler arttırılmış ve uygulamalı olarak öğretmen adaylarının konu alanına özgü çeşitli öğretim yöntem ve stratejilerini, öğrenme-

öğretme süreçlerini, materyallerini, planlama ve değerlendirme etkinliklerini öğrenmeleri ve denemeleri amaçlanmıştır.

- g) Öğretmen adaylarına, çeşitli konu alanı ve formasyon derslerinde öğrendikleri bilgi ve becerileri, okul ve sınıf ortamında uygulamaya aktarma ve sonuçlarını görme fırsatı tanımak amacıyla uygulama derslerinin sayısı ve saatleri arttırılmış ve bu dersler birbirleriyle ilişkilendirilmiştir. Buna göre öğretmen adaylarının öncelikle küçük kapsamlı uygulamalar yaparak çeşitli öğretmenlik becerilerini geliştirmeleri (çeşitli yöntemlerle öğretim, soru sorma, grup çalışması, materyal kullanma, sınav yazma, değerlendirme, toplantılara katılma, öğrencilere bireysel yardım, sınıf gözlemleri gibi), daha sonra da bir sınıfın sorumluluğunu alarak bizzat öğretmenlik yapmaları ve değişik öğretim tekniklerini uygulamaları mümkün olacaktır.
- h) Gerek günümüzün değişen okul yapısı gerekse öğrencilerin farklı özellikleri, öğretmenlerin öğretmenlik becerileri yanında rehberlik ve farklı kapasitelere sahip öğrencilerle birlikte çalışma becerilerine de sahip olmasını gerekli kılmaktadır. Özellikle ilköğretim düzeyinde öğretmenlik yapacak öğretmenlerden artık öğrencileri kendi ilgi ve becerilerine göre yönlendirmeleri ve özel eğitim ihtiyaçlarını ortaya çıkarmaları beklenmektedir. Bu kapsamda öğretmenlere, rehberlik ve özel eğitim alanlarına ilişkin giriş düzeyinde de olsa belirli bilgi ve becerilerin kazandırılması zorunlu hale gelmiştir. Bu nedenle yeni öğretmenlik formasyonu dersleri arasına rehberlikle ilgili bir ders yerleştirilmiş ve yukarıda sözü edilen amaçlar doğrultusunda ders tanımı yapılmıştır.
- ı) Sonuç olarak yeni öğretmenlik formasyonu dersleri, öğretmen eğitimi alanındaki çağdaş gelişmeler ve yönelimler, okullarımızda öğretmenlik yapacak öğretmen adaylarının öncelikle ihtiyaç duyduğu bilgi ve beceriler ön plana alınarak yeniden belirlenmiştir. Ancak gerek bu derslere ayrılan zamanın sınırlı olması gerekse öğretmen eğitiminin süreklilik arz eden bir niteliğe sahip olması nedeniyle sadece en kritik olan derslere bu programda yer verilebilmiştir. Profesyonel bir meslek olarak öğretmenlikte mesleki gelişim sonsuzdur ve bu kapsamda gerek hizmet içi eğitim çalışmaları gerekse bireysel öğrenmeler yoluyla eğitimin değişik alanlarında bu öğrenmenin sürekli olması beklenmektedir. Bu nedenle “Öğretmenlik Formasyonu Dersleri” belirlenirken, öğretmen adaylarının her şeyi hizmet öncesi öğretmen eğitiminde öğrenmesi anlayışı yerine, en kritik olan bilgi ve becerileri öncelikle öğrenmesi ve geri kalan bilgi ve becerileri ise hizmet içinde ortaya çıkan ihtiyaca göre öğrenmesine yönelik bir anlayış benimsenmiştir. (YÖK, 1998, s.5,6,7)

1997 YÖK Yeniden Yapılanma Ortak Programı kapsamında kabul edilen pedagojik formasyon derslerinin içerikleri YÖK tarafından, aşağıdaki gibi tanımlanmıştır:

Öğretmenlik Mesleğine Giriş

Öğretmenlik mesleğinin özellikleri ve ilkeleri, sınıf ve okul ortamı, eğitimde alternatif perspektifler, eğitimin sosyal, psikolojik, felsefi ve tarihi temelleri, Türk eğitim sistemi.

Okul Deneyimi I

Bu derste öğretmen adaylarının mümkün olduğu kadar erken bir aşamada, bir uygulama öğretmeni nezaretinde okulu, öğrencileri ve öğretmenlik mesleğini çeşitli yönlerden tanıması amaçlanmaktadır. Bu ders kapsamında yer alması önerilen başlıca etkinlikler şunlardır: okul örgütü ve yönetimi, okuldaki günlük işler, zümre etkinlikleri, bir öğrencinin okuldaki günlük yaşantısı, bir öğretmenin okuldaki günlük yaşantısı, okul-aile işbirliği, ana ve yan branşlarla ilgili derslerin gözlenmesi, okul ve sorunları, araç-gereç ve yazılı kaynaklar ve öğretmenlik mesleğinin çeşitli yönleri.

Gelişim ve Öğrenme

Çeşitli yönlerden insan gelişimi (bilişsel, sosyal, psikolojik, ahlaki, fiziksel, vb.), öğrenme yaklaşımları ve süreçleri, biçimleri ve öğrenmede bireysel farklılıklar.

Öğretimde Planlama ve Değerlendirme

Temel program geliştirme kavramları ve süreçleri, ders programı, yıllık, ünite, günlük planların geliştirilmesi, içerik seçimi ve organizasyonu, öğretim yöntemleri ve stratejileri, materyallerin özellikleri ve seçimi, ölçme ve değerlendirme, değerlendirme yaklaşımları, test türleri, izleme ve başarı testlerinin geliştirilmesi, sınav sorusu yazma teknikleri, not verme.

Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme

Çeşitli öğretim teknolojilerinin özellikleri, öğretim sürecindeki yeri ve kullanımı, öğretim teknolojileri yoluyla öğretim materyallerinin (çalışma yaprakları, saydamlar, slaytlar, video, bilgisayar temelli ders materyali, vb.) geliştirilmesi ve çeşitli nitelikteki materyallerin değerlendirilmesi.

Sınıf Yönetimi

Öğrenci davranışını etkileyen sosyal ve psikolojik faktörler, sınıf ortamı ve grup etkileşimi, sınıf yönetimi ve disiplinle ilgili kurallar geliştirme ve uygulama, sınıf içinde zaman kullanımı, sınıf organizasyonu, motivasyon, iletişim, yeni bir döneme başlangıç, olumlu ve öğrenmeye uygun bir ortam yaratma, sınıf içinde karşılaşılan davranış problemleri ve bunlara karşı geliştirilecek önlemler.

Özel Öğretim Yöntemleri I, II

Konu alanında öğretim yöntemleri öğrenme-öğretme süreçleri genel öğretim yöntemlerinin konu alanı öğretimine uygulanması, konu alanındaki ders kitaplarının

eleştirisel bir açıyla incelenmesi ve özel öğretim yöntem ve stratejileri ile ilişkilendirilmesi. Mikro öğretim uygulamaları, öğretimin değerlendirilmesi.

Okul Deneyimi II

Okullarda bir uygulama öğretmeni nezaretinde Öğretmenlik Uygulaması dersine temel oluşturmak amacıyla yapılan gözlem ve uygulamalar; bazı gözlem ve uygulama konuları: öğretimde soru sorma, yönerge ve açıklamalar, dersin yönetimi ve sınıfın kontrolü, çeşitli yönlerden bir öğrencinin incelenmesi, öğrenci çalışmalarının değerlendirilmesi, dersi planlama, ders kitaplarından yararlanma, grup çalışmaları, sınıf organizasyonu, çalışma yapraklarının hazırlanması ve kullanılması, sınıf içinde mikro öğretim uygulamaları.

Rehberlik

Öğrenci kişilik hizmetlerinin amaçları ve eğitim içindeki rolü, rehberlik hizmet alanlarının tanıtımı, rehberliğin genel ilkeleri, öğrenciyi tanıma, yönlendirme, bilgi toplama ve yayma, psikolojik danışma, yerleştirme, izleme, danışmanlık, araştırma ve değerlendirme, çevre ile ilişkiler, mesleki yönlendirme, özel eğitimin amacı ve özel eğitime muhtaç öğrencilerin saptanması ve eğitimi.

Öğretmenlik Uygulaması

Haftada bir tam gün ya da iki yarım gün (minimum 12 hafta) öğretmen adaylarının bizzat sınıf içinde öğretmenlik becerisi kazanmasına ve belirli bir dersi ya da dersleri planlı bir biçimde öğretmesi ve iki saat öğretmenlik uygulaması semineri (öğretmenlik uygulamasının değerlendirilmesi ve paylaşılması). (YÖK, 1998, s.81,82)

1.4 Pedagojik Formasyon Derslerinin Müzik Öğretmenliğinde İşleyiş Durumları

Öğretmen yetiştirme programlarının verimliliğinde pedagojik formasyon derslerinin önemi düşünülürse, meslekteki kullanılma düzeylerinin belirlenmesinin rolünün büyük olduğu bir gerçektir. Bu konuda bazı çalışmalar yapılmış ve bazı sonuçlar elde edilmiştir.

Öğretmen adaylarına okul yaşantıları sağlayan ve dört yıl boyunca kazandıkları donanımları kullanma ve deneyim kazanma amacıyla programlara konan Okul Deneyimi I ve II ile Öğretmenlik Uygulaması dersleriyle ilgili bazı sıkıntılar dile getirilmiştir. Barışeri, Özdek ve Can (2004) çalışmasında, müzik derslerinin 1 saat

olması sebebiyle diğer branşlara nazaran daha az uygulama yapma şansı bulmaları, uygulamaya giden aday öğretmenlerden gözlem yapmaları yerine sene sonu etkinliklerini hazırlamalarının istendiğini (s.111) belirtmiştir.

Pek çok sempozyumda sunulan bildirilerde, Sazak (2003), dördüncü sınıf öğrencilerinin öğretmenlik uygulaması dersi süresince kendilerini geliştiremedikleri, eğitim sürecindeki edinimlerini hayata geçiremedikleri, öğretme-öğrenme sürecini yönetme ve değerlendirme konusunda kendilerini geliştiremedikleri, araştırma kapsamında bulunan tüm yeterliklerde, uygulama öncesi ve sonrası gelişme kaydetmediklerini (s. 5,6) dile getirmiştir. Sevim ve Ayas (2002) ise, Okul Deneyimi I dersindeki etkinliklerin rapor edilmesinde öğretmen adaylarının gözlemlemesi gereken önemli davranışların bir çoğunu istenilen düzeyde rapor edemediğini (s. 3,4) saptamıştır.

“Yürürlükteki Müzik Öğretmenliği Lisans Programı Tasarısına İlişkin Görüşler ve Öneriler” isimli makalede Çevik (2004), “Öğretmen Adaylarına, Öğrencilerinin Gelişim Durumlarına Uygun Bir Müzik Eğitimi Planlama, Uygulama, Ölçme ve Değerlendirmeye İlişkin Yeterlikleri Kazandırma” bakımından programın gerekli nitelikleri kazandıramadığını, “Öğretim Materyalleri Geliştirme ve Öğretim Teknolojisini Sınıf Ortamında Kullanma Yeterliklerini Kazandırma” bakımından örneklem grubunun müzik eğitiminde teknolojiden daha fazla yararlanma, yazılı ve/veya görsel öğretim materyalleri geliştirmede yaratıcılıklarını daha da zenginleştirme isteğinde ve ihtiyacında olduklarını saptamıştır. “Program Tasarısında Yer Alan Öğretmenlik ve Müzik Öğretmenliği Formasyonu Kazandırmaya Yönelik Dersler Dönemleri ve Süreleri İtibarıyla Öğretmen Adaylarına Gerekli Yeterlikleri Ne Ölçüde Kazandırmaktadır?” sorusuna ise öğretim elemanları ve son sınıf öğrencileri tarafından büyük ölçüde yeterli yanıtını verilmiştir. Müzik öğretmenleri ise kısmen yeterli bulmuşlardır. Bu farklılığın, hizmet içinde okul yaşantısı ve öğretme uygulamaları ile yüz yüze gelen öğretmenlerin, diğer gruplara göre sorunları bizzat yaşamalarından ileri geldiği düşünülmektedir (s.7,8).

Pedagojik formasyon derslerinin programlara konmasının en önemli amaçlarından biri, öğrenilenlerin öğretmenlik mesleğinde verimli bir şekilde kullanılabilmesidir. Öğretmenlik mesleğini kazandırma niteliği taşıyan formasyon

derslerinin öğretmen adaylarında kalıcı olması, mesleki davranışlarla birlikte donanım kazandırması ve öğretmenlik yaşamlarında rehberlik edebilmesi için bu derslerin meslekteki kullanılabilirlik düzeylerinin programlar değiştikçe tekrar tekrar tespit edilmesi gereklidir. Bu tespitlerin, ideal öğretmen yetiştirme programlarına büyük katkıda bulunacağı düşünülmektedir.

1.5 Problem

Yukarıda açıklanmaya çalışılan bilgilerin ışığında araştırmanın problem cümlesi “Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Müzik Öğretmenliği Ana Bilim Dalı’ndan mezun olan müzik öğretmenlerinin pedagojik formasyon derslerinden yararlanabilme düzeyleriyle ilgili görüşleri nedir?” olarak saptanmaktadır.

1.5.1 Alt Problemler

Bu araştırmanın alt problemleri ise şöyle sıralanmaktadır:

1- Müzik öğretmenlerinin teorik, teorik/uygulamalı pedagojik formasyon derslerinden (Öğretmenlik Mesleğine Giriş, Gelişim ve Öğrenme, Öğretimde Planlama ve Değerlendirme, Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme, Sınıf Yönetimi, Özel Öğretim Yöntemleri I ve II, Rehberlik) yararlanma düzeyleri ile ilgili görüşleri nedir?

2- Müzik öğretmenlerinin uygulamalı pedagojik formasyon derslerinden (Okul Deneyimi I, Okul Deneyimi II ve Öğretmenlik Uygulaması) yararlanma düzeyleri ile ilgili görüşleri nedir?

1.6 Araştırmanın Amacı

Araştırmanın amacı, öğretmenlere pedagojik formasyon derslerinin meslekte ne kadar yardımcı olduğuyla ilgili öğretmen görüşlerinin alınmasıdır. Hem teorik-

uygulama açısından çeşitlilik gösteren, hem de öğretmen adayına farklı bir donanımlar kazandırmayı hedefleyen bu derslerden, meslekte ne kadar faydalandığına dair bilgi alınarak, meslekte kullanılabilirliklerine dair fikir verilmesi, ileride yapılacak çalışmalara ışık tutması hedeflenmiştir.

1.7 Araştırmanın Önemi

Pedagojik formasyon bilgisi öğretmenlik mesleğinin önemli bir parçası olmakla birlikte, bu derslerin öğretmenlikte uygulanabilir şekilde düzenlenmesi büyük bir zorunluluktur. Bu zorunluluklar ve gerekçelere, yazılmış bildiri, makale ve sempozyumlarda da değinilmiştir. Ancak, yapılmış araştırmaların sayısı kısıtlıdır. Öğretmen yetiştiren yüksek öğretim kurumlarına toplam kalite verimliliği getirecek uygulamaların hayata geçirilmesi için, müzik öğretmenlerinin pedagojik formasyon düzeylerine yönelik görüşlerinin ölçülmesi gerekmektedir.

Bu araştırma içinde geçen pedagojik formasyon derslerinden öğretmenlikte yararlanabilme düzeylerini belirten araştırmadan çıkacak sonucun, ileride yapılacak program geliştirme çalışmalarına katkı sağlayacağına inanılmaktadır.

1.7 Sınırlılıklar

1997 YÖK Yeniden Yapılanma Ortak Programı, 1998-99 öğretim yılından itibaren uygulamaya konulmuştur. 1998'de başlayan programdan mezun olan öğrencilerin en erken 2002 yılında mezun olup atanabilecekleri göz önünde bulundurulmuştur. Bu nedenle araştırma, Yeniden Yapılanma Müzik Öğretmenliği Lisans Programı'ndaki pedagojik formasyon derslerini okuyarak Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Müzik Öğretmenliği lisans devresinden 2002-2006 yıllarında mezun olmuş ve atanmış müzik öğretmenleri ile sınırlıdır.

Bu araştırma, 1997 YÖK Yeniden Yapılanma Müzik Öğretmenliği Lisans Programı'nda okutulan Öğretmenlik Mesleğine Giriş, Gelişim ve Öğrenme, Öğretimde

Planlama ve Değerlendirme, Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme, Sınıf Yönetimi, Özel Öğretim Yöntemleri I ve II, Rehberlik, Okul Deneyimi I, Okul Deneyimi II, Öğretmenlik Uygulaması isimli pedagojik formasyon dersleri ile sınırlıdır.

Devlet okullarının ilköğretim ve ortaöğretim kademelerinde görev yapan müzik öğretmenleri araştırmaya dahil edilmiştir.

1.8 Varsayımlar

Araştırmaya katılacak kişilerin, sorulan sorulara doğru ve objektif yanıt verdikleri düşünülmektedir.

Veri toplama aracının amaca yönelik olduğu düşünülmektedir.

Araştırma için seçilecek örneklemin, Yeniden Yapılanma Müzik Öğretmenliği Lisans Programı'ndaki dersleri okuyup, 2002-2006 yıllarında mezun olup atanan tüm müzik öğretmenlerini temsil edeceği düşünülmektedir.

2. BÖLÜM

İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Pedagojik formasyon dersleri ile ilgili araştırmaların yöneldiği konular çeşitlilik göstermektedir. Pedagojik formasyona sahip öğretmenler ile ilgili araştırmaların yanı sıra, öğretmenlik uygulamaları, fakülte-okul işbirliği ile 1997 Yeniden Yapılanma programı ile ilgili araştırmalar bulunmaktadır.

Sürücü (1997) formasyon dersleri veren kurslarla ilgili olarak, “Öğretmenlik Formasyonu Alan Öğrencilerin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları” konulu bir araştırma yapmıştır. Öğretmen adaylarının görev almak istedikleri öğretim kademesi açısından ortaokulda görev almak isteyenlerin, ilkokul ve lise kademesinde görev almak isteyen adaylardan daha olumlu öğretmenlik tutumu gösterdikleri gözlenmiştir. Kursun sonucunda, iş durumuna göre işçi olarak çalışan öğrencilerin serbest meslek ve işsiz öğrencilere göre daha olumlu, serbest meslek alanlarında çalışanların ise diğerlerine göre daha olumsuz tutuma sahip oldukları gözlenmiştir. Öğretmenlik formasyonu kursuna katılan adayların genel olarak kursun başında ve sonundaki öğretmenlik tutumlarının arasında anlamlı fark bulunmuştur. Kursun sonunda, meslek grupları açısından memur ve işsizlere oranla, işçi ve serbest meslek grubunda anlamlı bir fark saptanmıştır. Görev almak istenilen öğretim kademesi açısından, ilkokul ve lisede görev almak isteyenler, bu kurstan daha fazla yararlanmışlardır. Bu araştırmadan ıksn sonuçlara göre, öğretmenlik mesleğine ve öğretmenin yetiştirilmesine önem verilmesi, öğretmen atamalarında öğretmenin alan bilgisi, meslek bilgisi, genel kültür bilgisinin mutlaka aranması, bunun içinde gerekirse sınav yapılması, formasyon programlarının öğretmen ihtiyacını karşılamada yardımcı olacağı, ancak öğrencilerin formasyon programlarına seçme sistemleri ile alınmasının da yararlı olacağı önerileri geliştirilmiştir.

Adıgüzel (1998) “Öğretmen Yetiştirmede Meslek Formasyonu Eğitiminin Öğretmen Davranışlarına Yansımaya İlişkin Müfettiş Görüşleri” adlı araştirmasında, müfettişlerin %53’üne göre de 5-15 yıllar arası kıdemlerde mesleki formasyonun davranışa yansımaları oranının daha yüksek olduğunu saptamıştır. Müfettişlerin %88’ine

göre eğitim fakültelerinden mezun olan öğretmenlerde mesleki formasyonun davranışa yansımalarının daha yüksek olduğu, öğretmen yetiştiren kurumların dışındaki kurumlardan mezun olan öğretmenlerde daha düşük olduğu saptanmıştır. Müfettişlerin %63'üne göre, mesleki formasyonunu hizmet öncesi eğitime paralel olarak alanlarda mesleki formasyonun davranışa yansımalarının daha yüksek olduğu, mezuniyet sonrası 28 haftalık sertifika programı şeklinde alan öğretmenlerde ise mesleki formasyonun davranışa yansıma oranının en düşük olduğu saptanmıştır. Öğretmenlerin öğretim sürecini gerçekleştirme sırasında göstermesi gereken davranışların orta düzeyde olduğu anlaşılmıştır. Müfettişlere göre en çok kullanılan öğretim yönteminin düz anlatım yöntemi olduğu ve en az kullanılan yöntemin ise örnek olay çözümlemesi yöntemi olduğu görülmektedir. Öğretmenlerce en çok kullanılan eğitim aracı ders kitabı ve tahta olurken, en az kullanılan araç bilgisayar olmuştur. Bu sonuçlar doğrultusunda, öğretmen yetiştiren kurum olarak eğitim fakültelerinin kabul edilmesi, formasyonun hizmet öncesi eğitim şeklinde olması, ders öncesi hazırlık konusunda öğretmenlere gerekli bilgi ve beceri verilmesi, gelişim ve öğrenme psikolojisi derslerine ağırlık verilmesi, eğitim ve ders kitaplarının günün şartlarına cevap verecek nitelikte olması, kalabalık sınıflar yerine öğrenci sayısı az sınıflar oluşturulması, okuma alışkanlığı kazandırılması ve kütüphanelerin arttırılması, sınıf içindeki etkinlikler ve öğrencinin başarısı ile ilgili araştırmalar yapılmasına dair öneriler geliştirilmiştir.

İzci (1999) pedagojik formasyon derslerine ilişkin olarak “Ortaöğretim Kurumlarında Görev Yapan Öğretmenlerin Öğretmenlik Meslek Bilgisi Dersleri (Pedagojik Formasyon) Yeterlilik Düzeylerinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi” konulu bir araştırma yapmıştır. Ortaöğretim öğretmenleri rehberlik ile ilgili yeterlilik düzeyleri, öğrencilere bilgi verme, öğrencilerin başarı durumlarını inceleme gibi faaliyetlerde olumludur. Ölçme ve değerlendirme ile ilgili yeterlilik düzeyleri genel olarak olumludur. Yeterlilik düzeyi eğitim fakültesi dışındaki fakültelerden mezun olan öğretmenlerde ve güzel sanatlar branşındaki öğretmenlerde daha düşük düzeydedir. Sınıf yönetimi boyutunda, öğrencilerin ilgilerini ve ihtiyaçlarını dikkate alma, geri-bildirim, düzeltme, ipucu ve pekiştiricileri yerinde kullanma şeklinde ifade edilen davranışları yapmadaki yeterlilik düzeyleri düşük bulunmuştur. Öğretim ilke ve yöntemleri ile ilgili yeterlilik boyutunda, dersin sonunda değerlendirme yapma, konu ile ilgili araç-gereçleri sınıfa getirme, her düzeyde plan yapma şeklinde ifade edilen

davranışlardaki yeterlilikleri olumlu düzeydedir. Öğretmenlik mesleğindeki iş doyumlarını düşük olarak algılayan öğretmenlerin yeterlilik düzeyleri de düşük bulunmuştur. Araştırma ve inceleme ile ilgili yeterlilik boyutunda yer alan, öğretmenlere yönelik konferans, sempozyum ve hizmet içi eğitim faaliyetlerini takip edip katılma ve il eğitim araçları merkezindeki araç gereçlerden haberdar olma ile ilgili davranışlardaki yeterlilikleri düşük düzeydedir. Tüm alanlarda 19 yıl ve daha fazla kıdeme sahip ortaöğretim öğretmenlerinin öğretmenlik meslek bilgisi düzeylerinin düşük olduğu sonucuna varılmıştır. 6-11 yıl arası ve özellikle de 0-5 yıl arası kıdeme sahip öğretmenlerin öğretmenlik meslek bilgisi düzeyleri daha yüksek bulunmuştur. Çok Programlı liselerde görev yapan öğretmenlerin yeterlilik düzeylerinin daha düşük olduğu, Anadolu/Fen liselerinde görev yapan öğretmenlerin öğretmenlik meslek bilgisi yeterlilik düzeylerinin ise en yüksek olduğu sonucuna varılmıştır.

Algur (2002) “1997 Yılında Yüksek Öğretim Kurulu Tarafından Başlatılan Eğitim Fakültelerindeki Yeniden Yapılanma Uygulamasının Değerlendirilmesi” adlı bir araştırma yapmıştır. “Fen - edebiyat fakülteleri ile eğitim fakülteleri arasında yeniden yapılanmayla birlikte öğretmen yetiştirme konusunda yeterli işbirliği sağlanmıştır.” maddesine, fakülte yöneticileri ve öğretim üyeleri katılmamaktadırlar. “Yeni yapının gerektirdiği öğretim elemanı, fiziksel kapasite ve finansman sağlanmıştır” maddesine, örneklem grubunun büyük çoğunluğu katılmamıştır. Grubun büyük çoğunluğu; yeni bölümlerin açılmasının, temel eğitimin 6-8.yıllarına öğretmen yetiştiren bölümlerin şimdiye kadar açılmamasından kaynaklanan boşluğu doldurduğuna inanmaktadır. Formasyon dersleri, öğretmenlik meslek bilgisi kazandırmada çoğunluk tarafından yeterli bulunmuştur.

Akgül (2006) “Fakülte-Okul İşbirliği Programının Müzik Öğretmeni Adayları Tarafından Değerlendirilmesi” isimli araştırmasında, müzik öğretmeni adaylarının 1994-1998 yılları arasında YÖK ve Dünya Bankası tarafından Milli Eğitimi Geliştirme Projesi çerçevesinde hazırlanan ve 1998-99 öğretim yılında yürürlüğe konulan Fakülte Okul İşbirliği Programı ile ilgili görüşlerini saptamıştır. Araştırma sonucunda Okul Deneyimi I ve Okul Deneyimi II anketine katılan öğrencilerin uygulama okulu öğretmenlerinin ders dışı etkinliklerde kendilerine yeterince destek olmadığını düşündükleri ve aynı zamanda Okul Deneyimi II süresince yeterli sayıda sınıfı gözlemlemedikleri saptanmıştır. Müzik öğretmeni adayları, Okul Deneyimi I ve II

derslerinin öğretmenlik mesleği için gerekli olduğuna inandıklarını,veriliş zamanları ve süreleri ile yapılan etkinliklerin yeterli olduğu belirtmişlerdir. Ancak Öğretmenlik Uygulaması'na katılan müzik öğretmeni adayları, fakülte öğretim elemanlarının ders planı, öğretim yöntem ve teknikleri ile ders anlatımı için gerekli araç gereçlerinin hazırlanmasında ve sınıf yönetimi konusunda rehberlik etmediğini belirtmişlerdir. Öğretmenlik Uygulaması esnasında uygulama okulu öğretmenlerinin görev ve sorumlulukları içerisinde yer alan ders gözlem formunun tutulmadığı ve gerekli eleştirilerle beraber öğretmen adaylarına dağıtılmadığı sonucu ortaya çıkmıştır. Müzik öğretmeni adaylarının öğretmenlik Uygulaması süresince dört yıl boyunca görmüş oldukları pedagojik formasyon derslerinden yararlanamadıkları sonucu ortaya çıkmıştır.

Davran (2006) “İlköğretim Kurumlarındaki Öğretmenlik Uygulamasının Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Yeterliliklerini Kazanmaları Üzerindeki Etkisi” isimli araştırmasında, ilköğretim bölümü öğretmen adaylarının sahip olduğu öğretmen yeterlikleri uygulama öncesi “yeterli” düzeyde iken uygulama sonrasında “çok yeterli” düzeye yükseldiğini saptamıştır. Alan bilgisi, öğretme-öğrenme sürecini yönetme, öğrenci kişilik hizmetleri (rehberlik), kişisel ve mesleki özellikler olmak üzere 4 yeterlik kategorisinde, öğretmen adaylarının uygulama öncesi ve sonrası yeterlik düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğu görülmüştür. Uygulama öğretmeninden kaynaklanan sorunların genel olarak derse ilişkin kaynak kitapları edinme, günlük planları hazırlamada yardımcı olma, öğretmen adayının performansını düzenli olarak değerlendirme, sınıf dışı etkinliklerde rehberlik etme davranışlarında olduğu saptanmıştır. Uygulama okul koordinatörüne yönelik olarak olumsuz görüş, “Farklı uygulama öğretmenlerini görmemizde yardımcı oldu.” ifadesine % 60,8 oranında “hiçbir zaman” olarak saptanmıştır.

Kalyoncu ve Sazak (2006) “Müzik Öğretmenliği Eğitiminde Okul Deneyimi: Bir Uygulama Örneği” isimli araştırmasında, Okul Deneyimi II dersinin müzik eğitimi alanıyla ilişkilendirilerek düzenlenmesini hedeflemişlerdir. Yöntem olarak gözlem, inceleme ve mikro öğretim seçilmiş, her biri için ayrı ayrı gözlem formu oluşturulmuştur. Öğretmen adayları ile giriş toplantıları yapılarak Okul Deneyimi II dersinin amacını ve Öğretmenlik Uygulaması ile arasındaki farklar anlatılmıştır. Aday öğretmenlerin derste oynayacakları aktif rollerin sınırlılığı belirtilmiş, onlardan tam bir öğretim uygulaması istenmediği özellikle vurgulanmıştır. Uygulama süreci sonunda

alınan dönütlere göre, dersi alan öğrencilerin büyük çoğunluğu (% 80'e yakını) çalışmayı olumlu yönde değerlendirmektedir. Sistematiik ve planlı yaklaşımın, öğrencilere kendini ifade etme ile aktif çalışma imkanı sağlayan yöntemlerin, derse bakışı olumlu etkilediği ve katılımı artırdığı düşünülmektedir. Öğrenciler, dersin planlı ve formlarla yürütülmesini, seminer ve mikro öğretim uygulamasını oldukça yararlı bulmuşlardır. Bu sonuçlara dayanılarak, okul uygulamalarında bu noktalara sıkça yer verilmesi önerilmektedir. Bu uygulamada, Okul Deneyimi II dersi planlama, yürütme ve değerlendirme aşamalarıyla bir bütün olarak ele alınıp sistematiik bir şekilde yapılandırılmış ve bunun uygulamaya aktarılması için düzenli bir çalışma sürdürülmesine özen gösterilmiştir. Öğretim elemanları, söz konusu çalışmanın büyük ölçüde amacına ulaştığı kanısını taşımaktadırlar. Bundan ötürü, bu çalışma tarzının Öğretmenlik Uygulaması'nda da dikkate alınması önerilmekte, benzer yaklaşımların, uygulamanın hazırlık ve yürütme aşamalarında öğrencilere kolaylıklar sağlayacağı düşünülmektedir.

3. BÖLÜM

YÖNTEM

Araştırmanın yöntem bölümünde araştırmada izlenen bilimsel yaklaşım araştırma modeli, araştırmanın evren ve örnekleme, verilerin toplanması ile verilerin analizi gibi ayrıntılar açıklanacaktır.

3.1 Araştırmanın Modeli

Bu araştırma, müzik öğretmenlerinin pedagojik formasyon derslerinden uygulamada kullanabilme düzeylerine yönelik görüşlerini belirlemeyi amaçlayan betimsel bir araştırmadır. 1997’de kabul edilen YÖK Yeniden Yapılanma Ortak Programı dahilindeki pedagojik formasyon derslerini almış, ilköğretim ile ortaöğretim kademelerinde (veya iki kademedeki birden) görev yapan 58 müzik öğretmenine 3 sorudan oluşan bir anket uygulanmıştır. Anket soruları araştırmanın alt problemleri göz önünde tutularak analiz edilmiştir.

Araştırmada veri toplama aracı olarak, literatür tarama ile anket kullanılmıştır.

3.2 Evren ve Örneklem

Bu araştırmada çalışma grubunu 58 müzik öğretmeni oluşturmuştur. Çalışma grubuna dahil olan müzik öğretmenlerinin seçiminde aşağıdaki şartlar göz önünde bulundurulmuştur:

1- Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Müzik Öğretmenliği Ana Bilim Dalı’ndan mezun olarak müzik öğretmenliğine atanmış olmak.

2- 1997 YÖK Ortak Programı’nı okumuş olmak.

3- Programın geçerliliğinin bulunduğu 2002-2006 yılları dahilinde mezun olmuş olmak.

4- Genel müzik eğitimi verilen ortaöğretim ve ilköğretim kademelerinde görev yapıyor olmak.

3.3 Verilerin Toplanması

Araştırmada yer alan nitel veriler kaynak tarama yoluyla, nicel veriler ise müzik öğretmenlerine uygulanan pedagojik formasyon derslerinden yararlanma düzeylerine ilişkin görüşlerini yansıtan anketler ile elde edilmiştir. Anketler Word programı ile hazırlanmış olup, öğretmenlere e-mail aracılığıyla ulaştırılmış, cevapları yine e-mail üzerinden alınmıştır.

Ankette belli değişkenleri test etmek amacıyla 1. soruda Öğretmenlik Mesleğine Giriş, Gelişim ve Öğrenme, Öğretimde Planlama ve Değerlendirme, Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme, Sınıf Yönetimi, Özel Öğretim Yöntemleri I ve II, Rehberlik ve Öğretmenlik Uygulaması dersleri, 2. soruda Okul Deneyimi I dersi, 3. soruda ise Okul Deneyimi II dersi ile ilgili sorular bulunmaktadır.

Sormaca (anket) ölçekten farklı olarak bireyin birden fazla özelliğine ilişkin bilgi toplama aracı olduğundan, bir toplam puandan ve dolayısıyla ölçeklerdeki gibi teknik anlamda güvenilirlik ve geçerlikten söz etmek doğru değildir; tersine ölçekleri de “sormaca” olarak nitelemek doğru olmaz. (ERKUŞ, 2000, s. 119)

Anket yönteminde gerçek anlamda güvenilir ve geçerliliği ölçmek mümkün olmadığı için, güvenilirlik analizi ele alınmamıştır.

3.4 Verilerin Analizi

Müzik öğretmenlerinin pedagojik formasyon derslerinden yararlanma düzeylerine ilişkin görüşlerini saptamak amacıyla anket geliştirilmiştir. Anketlerden elde edilen verilerin istatistiksel analizi ise, bilgisayar ortamında SPSS 16.0 programıyla gerçekleştirilmiştir.

Anket puanlanırken, her soru kökü ve soru köküne bağlı yönergeler dikkate alınarak 1,2,3,4,5 puanlama sistemi kullanılmış, sorulara verilen cevapların toplamı işaretledikleri seçeneklerin değeri olarak hesaplanmıştır.

1. sorudaki dersler, analizin kolaylaşması açısından, Öğretmenlik Mesleğine Giriş (a),Gelişim ve Öğrenme (b),Öğretimde Planlama ve Değerlendirme (c), Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme (ç),Sınıf Yönetimi (d), Özel Öğretim Yöntemleri I ve II (e), Rehberlik (f) harfleriyle kodlanmıştır.

2. ve 3. sorulardaki Okul Deneyimi I ile Okul Deneyimi II ve Öğretmenlik Uygulaması derslerine ait uygulamaları da analiz esnasında sırasıyla harflendirilerek kodlanmıştır.

Sorulara ait seçenekler, “1- Hiç”, “2- Az Ölçüde”, “3- Orta Ölçüde”, “4- Büyük Ölçüde”, “5- Tümüyle” şeklinde düzenlemiştir.

Müzik öğretmenlerinden 4’ünün 1997 YÖK Yeniden Yapılanma Ortak Programı’yla eğitim görmesine rağmen Okul Deneyimi I ve II derslerini almadıklarını belirtmeleri ve ilgili soruları boş bırakmaları üzerine, bu kişilerin anketleri değerlendirmeye alınmamıştır.

Yanıtlanan anketlerin soruların ve seçeneklerinin frekans ile yüzdeleri birlikte verilmiştir.

4. BÖLÜM

BULGULAR ve YORUMLAR

Bu bölümde, araştırma için toplanmış verilerin yöntem bölümünde belirtilen tekniklerle çözümlenmesi sonucunda elde edilen sonuçlar, araştırmanın amacına ve alt problemlerine göre ele alınmış, tablolar halinde açıklanarak yorumlanmıştır.

4.1 Öğretmenlik Mesleğine Giriş, Gelişim ve Öğrenme, Öğretimde Planlama ve Değerlendirme, Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme, Sınıf Yönetimi, Özel Öğretim Yöntemleri I-II ve Rehberlik Derslerinden Yararlanma Düzeyine İlişkin Bulgu ve Yorumlar

“Öğretmenlik Mesleğine Giriş dersinden öğrenilenler meslekte ne düzeyde kullanılabilir?” sorusuna verilen yanıtların dağılımları Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1
Öğretmenlik Mesleğine Giriş Dersinden Öğrenilenlerin
Meslekteki Kullanım Düzeyi

	Frekans	%
1- Hiç	17	29,3
2- Az Ölçüde	14	24,1
3- Orta Ölçüde	16	27,6
4- Büyük Ölçüde	7	12,1
5- Tümüyle	4	6,9
Toplam	58	100,0

Tablo 1’de görüldüğü gibi, Öğretmenlik Mesleğine Giriş dersinden öğrenilenlerin meslekte ne düzeyde kullanılabildiği ile ilgili olarak yoğunluk %29,3 “1- Hiç”, %27,6 “3- Orta Ölçüde” %24,1 “2- Az Ölçüde” seçeneklerindedir. Böylece

Öğretmenlik Mesleğine Giriş dersinden öğrenilenlerin, meslekteki kullanım düzeyinin az olduğu söylenebilir.

Bu derste teorik olarak, öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğini ve Türk eğitim sistemini tanıma, eğitimin sosyal, psikolojik, felsefi ve tarihi temelleri gibi, mesleğe giriş niteliğindeki donanımlar verilmektedir. Mesleğe başlayan bir öğretmenin bu donanımları zaten bildiği düşünülürse, elde edilen bulgunun tutarlı olduğu söylenebilir.

“Gelişim ve Öğrenme dersinden öğrenilenler meslekte ne düzeyde kullanılabilir?” sorusuna verilen yanıtların dağılımları Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2
Gelişim ve Öğrenme Dersinden Öğrenilenlerin Meslekteki Kullanım Düzeyi

	Frekans	%
1- Hiç	12	20,7
2- Az Ölçüde	14	24,1
3- Orta Ölçüde	16	27,6
4- Büyük Ölçüde	10	17,2
5- Tümüyle	6	10,3
Toplam	58	100,0

Tablo 2’de görüldüğü gibi, Gelişim ve Öğrenme dersinden öğrenilenlerin meslekte ne düzeyde kullanılabilirliği ile ilgili olarak yoğunluk %27,6 “3- Orta Ölçüde”, %24,1 “2- Az Ölçüde”, %20,7 “1- Hiç” seçeneklerindedir. Böylece Gelişim ve Öğrenme dersinden öğrenilenlerin, meslekteki kullanım düzeyinin az olduğu söylenebilir.

Gelişim ve öğrenme dersi, çocuk gelişiminin çeşitli yönlerini tanımak, farklı özelliklere ve öğrenme modellerine sahip öğrenciler üzerinde öğrenmeyi etkili kılmak amacıyla teorik olarak verilmektedir. Müzik öğretmenlerinin öğrenciler üzerinde

gelişim ve öğrenmenin oluşumunu daha yakından tecrübe ettikleri göz önünde bulundurulursa, elde edilen bulgunun tutarlı olduğu ileri sürülebilir.

“Öğretimde Planlama ve Değerlendirme dersinden öğrenilenler meslekte ne düzeyde kullanılabilir?” sorusuna verilen yanıtların dağılımları Tablo 3’te verilmiştir.

Tablo 3
Öğretimde Planlama ve Değerlendirme Dersinden Öğrenilenlerin
Meslekteki Kullanım Düzeyi

	Frekans	%
1- Hiç	8	13,8
2- Az Ölçüde	9	15,6
3- Orta Ölçüde	14	24,1
4- Büyük Ölçüde	18	31,0
5- Tümüyle	9	15,5
Toplam	58	100,0

Tablo 3’te görüldüğü gibi, Öğretimde Planlama ve Değerlendirme dersinden öğrenilenlerin meslekte ne düzeyde kullanılabildiği ile ilgili olarak yoğunluk %31,0 “4-Büyük Ölçüde”, %24,1 “3-Orta Ölçüde” seçeneklerindedir. Böylece, Öğretimde Planlama ve Değerlendirme dersinin dersinden öğrenilenlerin, meslekteki kullanım düzeyinin yeterli olduğu söylenebilir.

Türk eğitim sisteminde öğretmenler belli zamanlarda sınav, puanlama ve değerlendirmeler yapılmaktadır. Dolayısıyla öğretmenlerin bu dersten faydalandıkları ve kullandıkları sonucuna varılabilir.

“Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme dersinden öğrenilenler meslekte ne düzeyde kullanılabilir?” sorusuna verilen yanıtların dağılımları Tablo 4’de verilmiştir.

Tablo 4
Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme Dersinden Öğrenilenlerin
Meslekteki Kullanım Düzeyi

	Frekans	%
1- Hiç	9	15,5
2- Az Ölçüde	9	15,5
3- Orta Ölçüde	17	29,3
4- Büyük Ölçüde	9	15,5
5- Tümüyle	14	24,1
Toplam	58	100,0

Tablo 4’te görüldüğü gibi, Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme dersinden öğrenilenlerin meslekte ne düzeyde kullanılabildiği ile ilgili olarak yoğunluk %29,3 “3- Orta Ölçüde”, %24,1 “5- Tümüyle” seçeneklerindedir. Böylece Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme dersinden öğrenilenlerin, meslekteki kullanım düzeyinin yeterli olduğu söylenebilir.

Müziğin teknoloji ile en ilişkili branşlardan biri olması ve sınıf içinde kullanılabilecek materyallerin çeşitliliği (müzik cd’leri ve kasetleri, bilgisayar, org, ses sistemleri gibi) göz önünde tutulursa, çıkan sonucun tutarlı olduğu ileri sürülebilir.

“Sınıf yönetimi dersinden öğrenilenler meslekte ne düzeyde kullanılabilir?” sorusuna verilen yanıtların dağılımları Tablo 5’te verilmiştir.

Tablo 5
Sınıf Yönetimi Dersinden Öğrenilenlerin Meslekteki Kullanım Düzeyi

	Frekans	%
1- Hiç	9	15,5
2- Az Ölçüde	10	17,2
3- Orta Ölçüde	15	25,9
4- Büyük Ölçüde	16	27,6
5- Tümüyle	8	13,8
Toplam	58	100,0

Tablo 5’te görüldüğü gibi, Sınıf Yönetimi dersinden öğrenilenlerin meslekte ne düzeyde kullanılabildiği ile ilgili olarak yoğunluk %27,6 “4- Büyük Ölçüde”, %31,1 “3- Orta Ölçüde” seçeneklerindedir. Böylece Sınıf Yönetimi dersinden öğrenilenlerin, meslekteki kullanım düzeyinin yeterli olduğu söylenebilir.

Eğitim müfredatlarında müzik dersinin barındırdığı bazı unsurlar (bireysel ve toplu hareket etme, kendini müziksel olarak ifade etme, belli müziksel dinamiklere göre uyumlu hareket etme ve müzik öğretmenin şefliğinde çalışmalar) olması nedeniyle, bulguların tutarlı olduğu söylenebilir.

“Özel Öğretim Yöntemleri I-II derslerinden öğrenilenler meslekte ne düzeyde kullanılabilir?” sorusuna verilen yanıtların dağılımları Tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 6
Özel Öğretim Yöntemleri I-II Derslerinden Öğrenilenlerin
Meslekteki Kullanım Düzeyi

	Frekans	%
1- Hiç	10	17,2
2- Az Ölçüde	9	15,6
3- Orta Ölçüde	11	19,0
4- Büyük Ölçüde	15	25,9
5- Tümüyle	13	22,4
Toplam	58	100,0

Tablo 6’da görüldüğü gibi, Özel Öğretim Yöntemleri I-II derslerinden öğrenilenlerin meslekte ne düzeyde kullanılabildiği ile ilgili olarak yoğunluk %25,9 “4- Büyük Ölçüde”, %22,4 “5- Tümüyle” seçeneklerindedir. Böylece Özel Öğretim Yöntemleri I-II derslerinin dersinden öğrenilenlerin, meslekteki kullanım düzeyinin yeterli olduğu söylenebilir.

Elde edilen bulguya göre, Özel Öğretim Yöntemleri I ve II dersinde genel öğretim yöntemlerinin konu alanına uyarlanması ve konu alanına özel öğretim yöntemlerinin verilmesinin, bu dersten faydalanma oranını arttırdığı ileri sürülebilir.

“Rehberlik dersinden öğrenilenler meslekte ne düzeyde kullanılabilir?” sorusuna verilen yanıtların dağılımları Tablo 7’de verilmiştir.

Tablo 7
Rehberlik Dersinden Derslerinden Öğrenilenlerin Meslekteki Kullanım Düzeyi

	Frekans	%
1- Hiç	14	24,1
2- Az Ölçüde	14	24,1
3- Orta Ölçüde	13	22,5
4- Büyük Ölçüde	8	13,8
5- Tümüyle	9	15,5
Toplam	58	100,0

Tablo 7’de görüldüğü gibi, Rehberlik dersinden öğrenilenlerin meslekte ne düzeyde kullanılabildiği ile ilgili olarak yoğunluk %24,1’i “1- Hiç”, %24,1 “2- Az Ölçüde”, %22,5 “3- Orta Ölçüde” seçeneklerindedir. Böylece, Rehberlik dersinden öğrenilenlerin, meslekteki kullanım düzeyinin az olduğu söylenebilir.

Okullarda Rehberlik branşında uzman kişilerin hizmet vermesi sebebiyle, kendilerine verilen donanımlardan faydalanmadıkları ileri sürülebilir. Ancak Rehberlik, sınıf organizasyonu ve yönetiminin önemli bir parçasıdır. Dolayısıyla her öğretmenin belli düzeyde de olsa sahip olması gereken bir donanımdır. Bu anlamda da sonuç tatmin edici çıkmamıştır.

4.2 Okul Deneyimi I Dersinden Yararlanma Düzeyine İlişkin Bulgu ve Yorumlar

“Okul örgütü ve yönetimini gözlemleyip, tanımak.” etkinliğinden öğrenilenlerin meslekte ne düzeyde kullanılabildiği ile ilgili bulgular Tablo 8’de verilmiştir.

Tablo 8
“Okul örgütü ve yönetimini gözlemleyip, tanımak.”
Etkinliğinin Meslekteki Kullanılma Düzeyi

	Frekans	%
1- Hiç	10	17,2
2- Az Ölçüde	15	25,9
3- Orta Ölçüde	19	32,8
4- Büyük Ölçüde	8	13,8
5- Tümüyle	6	10,3
Toplam	58	100,0

Tablo 8’de görüldüğü gibi, “Okul örgütü ve yönetimini gözlemleyip, tanımak.” etkinliğinden öğrenilenlerin meslekte ne düzeyde kullanılabildiği ile ilgili olarak yoğunluk %32,8’i “3- Orta Ölçüde” ve %25,9’u “2- Az Ölçüde” seçeneklerindedir. Böylece okul örgütü ve yönetimini gözlemleyip tanıma etkinliğinin meslekteki kullanım düzeyinin az olduğu söylenebilir.

Müzik öğretmenlerinin okul örgütü ve yönetiminin yapısını Okul Deneyimi I, Okul Deneyimi II ve Öğretmenlik Uygulaması derslerinde birçok kez okul ortamında tanıma fırsatı bulmaktadır. Mesleğe başladığında ise yapıyı iyice algılamış olmaktadır. Dolayısıyla elde edilen bulgunun bu açıdan tutarlı olduğu ileri sürülebilir.

“Okuldaki günlük işleri gözlemleyip, tanımak.” etkinliğinden öğrenilenlerin meslekte ne düzeyde kullanılabildiği ile ilgili bulgular Tablo 9’da verilmiştir.

Tablo 9
“Okuldaki günlük işleri gözlemleyip, tanımak.”
Etkinliğinin Meslekteki Kullanılma Düzeyi

	Frekans	%
1- Hiç	10	17,2
2- Az Ölçüde	6	10,3
3- Orta Ölçüde	11	19,0
4- Büyük Ölçüde	16	27,6
5- Tümüyle	15	25,9
Toplam	58	100,0

Tablo 9’da görüldüğü gibi, “Okuldaki günlük işleri gözlemleyip, tanımak.” etkinliğinden öğrenilenlerin meslekte ne düzeyde kullanılabildiği ile ilgili olarak yoğunluk %27,6’sı “4- Büyük Ölçüde” ve %25,9’u “5- Tümüyle” seçeneklerindedir. Böylece okuldaki günlük işleri gözlemleyip tanıma etkinliğinin meslekteki kullanım düzeyinin yeterli olduğu, öğretmenlerin okuldaki günlük yaşantının içerisinde yer alabildiği söylenebilir.

“Zümre etkinliklerini gözlemleyip tanımak.” etkinliğinden öğrenilenlerin meslekte ne düzeyde kullanılabildiği ile ilgili bulgular Tablo 10’da verilmiştir.

Tablo 10
“Zümre etkinliklerini gözlemleyip tanımak.”
Etkinliğinin Meslekteki Kullanılma Düzeyi

	Frekans	%
1- Hiç	17	29,3
2- Az Ölçüde	14	24,1
3- Orta Ölçüde	12	20,7
4- Büyük Ölçüde	12	20,7
5- Tümüyle	3	5,2
Toplam	58	100,0

Tablo 10’da görüldüğü gibi, “Zümre etkinliklerini gözlemleyip tanımak.” etkinliğinden öğrenilenlerin meslekte ne düzeyde kullanılabildiği ile ilgili olarak yoğunluk %29,3’ü “1- Hiç”, %24,1’i “2- Az Ölçüde” seçeneklerindedir. Böylece zümre etkinliklerini gözlemleyip tanıma etkinliğinin meslekteki kullanım düzeyinin az olduğu söylenebilir.

Bulgulara göre, müzik öğretmenlerinin okul yönetiminde önemli bir paya sahip olan zümre kurullarında yer almadıkları söylenebilir.

“Bir öğrencinin okuldaki günlük yaşantısını gözlemleyip tanımak.” etkinliğinden öğrenilenlerin meslekte ne düzeyde kullanılabildiği ile ilgili bulgular Tablo 11’de verilmiştir.

Tablo 11
“Bir öğrencinin okuldaki günlük yaşantısını gözlemleyip tanımak.” Etkinliğinin Meslekteki Kullanılma Düzeyi

	Frekans	%
1- Hiç	9	15,5
2- Az Ölçüde	10	17,2
3- Orta Ölçüde	19	32,8
4- Büyük Ölçüde	12	20,7
5- Tümüyle	8	13,8
Toplam	58	100,0

Tablo 11’de görüldüğü gibi, “Bir öğrencinin okuldaki günlük yaşantısını gözlemleyip tanımak.” etkinliğinden öğrenilenlerin meslekte ne düzeyde kullanılabildiği ile ilgili olarak yoğunluk %32,8’i “3- Orta Ölçüde” seçeneklerindedir. Böylece öğretmenlerin bir öğrencinin okuldaki günlük yaşantısını gözlemleyip tanıma etkinliğinin meslekteki kullanımının orta düzeyde olduğu söylenebilir.

Elde edilen bulgu, öğretmen adaylarının staj uygulamalarında bir çok kez bir öğrenciyi gözleme şansı bulmaları ve deneyim kazanmalarının sonucu olarak gösterilebilir.

“Bir öğretmenin okuldaki günlük yaşantısını gözlemleyip tanımak.” etkinliğinden öğrenilenlerin meslekte ne düzeyde kullanılabildiği ile ilgili bulgular Tablo 12’de verilmiştir.

Tablo 12
“Bir öğretmenin okuldaki günlük yaşantısını gözlemleyip tanımak.”
Etkinliğinin Meslekteki Kullanılma Düzeyi

	Frekans	%
1- Hiç	6	10,3
2- Az Ölçüde	11	19,0
3- Orta Ölçüde	18	31,0
4- Büyük Ölçüde	12	20,7
5- Tümüyle	11	19,0
Toplam	58	100,0

Tablo 12’de görüldüğü gibi, “Bir öğretmenin okuldaki günlük yaşantısını gözlemleyip tanımak.” etkinliğinden öğrenilenlerin meslekte ne düzeyde kullanılabildiği ile ilgili olarak yoğunluk %31,0’i “3- Orta Ölçüde”, %20,7’si “4- Büyük Ölçüde” seçeneklerindedir. Böylece öğretmenlerin bir öğretmenin okuldaki günlük yaşantısını gözlemleyip tanıma etkinliğinin meslekteki kullanım düzeyinin yeterli olduğu söylenebilir.

Öğretmenlerin mesleki yaşamın gereği olarak meslektaşlarıyla vakit geçirdiği, öğretmenliğin bazı yönleri hakkında paylaşımlar ve gözlemlerde bulunduğu düşünülürse, bulgunun tutarlı olduğu söylenebilir.

“Okul-aile işbirliğini gözlemleyip tanımak.” etkinliğinden öğrenilenlerin meslekte ne düzeyde kullanılabildiği ile ilgili bulgular Tablo 13’te verilmiştir.

Tablo 13
“Okul-aile işbirliğini gözlemleyip tanımak.”
Etkinliğinin Meslekteki Kullanılma Düzeyi

	Frekans	%
1- Hiç	27	46,6
2- Az Ölçüde	12	20,7
3- Orta Ölçüde	11	19,0
4- Büyük Ölçüde	5	8,6
5- Tümüyle	3	5,2
Toplam	58	100,0

Tablo 13’te görüldüğü gibi, “Okul-aile işbirliğini gözlemleyip tanımak.” etkinliğinden öğrenilenlerin meslekte ne düzeyde kullanılabildiği ile ilgili olarak yoğunluk %46,6’sı “1- Hiç” ve %20,7’si “2- Az Ölçüde” seçeneklerindedir. Böylece okul-aile işbirliğini gözlemleyip tanıma etkinliğinin meslekteki kullanım düzeyinin az olduğu söylenebilir.

Elde edilen bulguya göre, öğrencilerin eğitimi için önemli bir yere sahip olan okul-aile-öğretmen işbirliğinin tam olarak kurulamadığı ileri sürülebilir.

“Ana ve yan branşlarla ilgili dersleri gözlemleyip tanımak.” etkinliğinden öğrenilenlerin meslekte ne düzeyde kullanılabildiği ile ilgili bulgular Tablo 14’te verilmiştir.

Tablo 14
“Ana ve yan branşlarla ilgili dersleri gözlemleyip tanımak.”
Etkinliğinin Meslekteki Kullanılma Düzeyi

	Frekans	%
1- Hiç	18	31,0
2- Az Ölçüde	14	24,1
3- Orta Ölçüde	13	22,4
4- Büyük Ölçüde	9	15,5
5- Tümüyle	4	6,9
Toplam	58	100,0

Tablo 14’te görüldüğü gibi, “Ana ve yan branşlarla ilgili dersleri gözlemleyip tanımak.” etkinliğinden öğrenilenlerin meslekte ne düzeyde kullanılabildiği ile ilgili olarak yoğunluk %31,0’si “1- Hiç”, %24,1’i “2- Az Ölçüde” ve %22,4 3- Orta Ölçüde” seçeneklerindedir. Böylece ana ve yan branşlarla ilgili dersleri gözlemleyip tanıma etkinliğinin meslekteki kullanım düzeyinin az olduğu söylenebilir.

Elde edilen bulguya göre, müzik öğretmenlerinin diğer branşlar ve diğer branşlardaki öğretmenlerle işbirliği içerisinde olmadığı söylenebilir.

“Okul ve sorunlarını gözlemleyip tanımak.” etkinliğinden öğrenilenlerin meslekte ne düzeyde kullanılabildiği ile ilgili bulgular Tablo 15’te verilmiştir.

Tablo 15
“Okul ve sorunlarını gözlemleyip tanımak.”
Etkinliğinin Meslekteki Kullanılma Düzeyi

	Frekans	%
1- Hiç	13	22,4
2- Az Ölçüde	14	24,1
3- Orta Ölçüde	16	27,6
4- Büyük Ölçüde	9	15,5
5- Tümüyle	6	10,3
Toplam	58	100,0

Tablo 15’te görüldüğü gibi, “Okul ve sorunlarını gözlemleyip tanımak.” etkinliğinden öğrenilenlerin meslekte ne düzeyde kullanılabildiği ile ilgili olarak yoğunluk %22,4’ü “1- Hiç”, %24,1’i “2- Az Ölçüde”, %27,6’i “3- Orta Ölçüde” seçeneklerindedir. Böylece okul ve sorunlarını gözlemleyip tanıma etkinliğinin meslekteki kullanım düzeyinin az olduğu söylenebilir.

Elde edilen bulgu ile zümre etkinliklerinin meslekteki kullanım düzeyinden çıkan bulgu paralel düzeydedir. Dolayısıyla müzik öğretmenlerinin meslek yaşantılarında okul sorunları ve çözümlerine çok fazla katılmadıkları ileri sürülebilir.

“Araç-gereç ve yazılı kaynakları gözlemleyip, tanımak.” etkinliğinden öğrenilenlerin meslekte ne düzeyde kullanılabildiği ile ilgili bulgular Tablo 16’da verilmiştir.

Tablo 16
“Araç-gereç ve yazılı kaynakları gözlemleyip, tanımak.”
Etkinliğinin Meslekteki Kullanılma Düzeyi

	Frekans	%
1- Hiç	7	12,1
2- Az Ölçüde	10	17,2
3- Orta Ölçüde	14	24,1
4- Büyük Ölçüde	13	22,4
5- Tümüyle	14	24,1
Toplam	58	100,0

Tablo 16’da görüldüğü gibi, “Araç-gereç ve yazılı kaynakları gözlemleyip, tanımak.” etkinliğinden öğrenilenlerin meslekte ne düzeyde kullanılabildiği ile ilgili olarak yoğunluk %24,1’i “3- Orta Ölçüde”, %22,4’ü “4- Büyük Ölçüde”, %24,1’i “5- Tümüyle” seçeneklerindedir.

Böylece araç-gereç ve yazılı kaynakları gözlemleyip tanıma etkinliğinin meslekteki kullanım düzeyinin yeterli olduğu, müzik öğretiminde kullanılan materyallerden derslerde faydalanıldığı söylenebilir.

“Öğretmenlik mesleğinin çeşitli yönlerini gözlemleyip, tanımak.” etkinliğinden öğrenilenlerin meslekte ne düzeyde kullanılabildiği ile ilgili bulgular Tablo 17’de verilmiştir.

Tablo 17
“Öğretmenlik mesleğinin çeşitli yönlerini gözlemleyip, tanımak.”
Etkinliğinin Meslekteki Kullanılma Düzeyi

	Frekans	%
1- Hiç	6	10,3
2- Az Ölçüde	12	20,7
3- Orta Ölçüde	15	25,9
4- Büyük Ölçüde	12	20,7
5- Tümüyle	13	22,4
Toplam	58	100,0

Tablo 17’de görüldüğü gibi, “Öğretmenlik mesleğinin çeşitli yönlerini gözlemleyip, tanımak.” etkinliğinden öğrenilenlerin meslekte ne düzeyde kullanılabildiği ile ilgili olarak yoğunluk %25,9’u “3- Orta Ölçüde”, %22,4’ü “4- Büyük Ölçüde”, %20,7’si “5- Tümüyle” seçeneklerindedir. Böylece öğretmenlik mesleğinin çeşitli yönlerini gözlemleyip tanıma etkinliğinin meslekteki kullanım düzeyinin yeterli olduğu söylenebilir.

Mesleğine başlamış öğretmenler tecrübelerini artık okul ortamında kazanmakta olduklarından, çıkan sonucun tutarlı olduğu söylenebilir.

4.3 Okul Deneyimi II Dersinden Yararlanma Düzeyine İlişkin Bulgu ve Yorumlar

“Öğretimde soru sorma etkinliğini gözlemleyip tanımak.” etkinliğinden öğrenilenlerin meslekte ne düzeyde kullanılabildiği ile ilgili bulgular Tablo 18’de verilmiştir.

Tablo 18
“Öğretimde soru sorma etkinliğini gözlemleyip tanımak.”
Etkinliğinin Meslekteki Kullanılma Düzeyi

	Frekans	%
1- Hiç	8	13,8
2- Az Ölçüde	10	17,2
3- Orta Ölçüde	17	29,3
4- Büyük Ölçüde	14	24,1
5- Tümüyle	9	15,5
Toplam	58	100,0

Tablo 18’de görüldüğü gibi, “Öğretimde soru sorma etkinliğini gözlemleyip tanımak.” etkinliğinden öğrenilenlerin meslekte ne düzeyde kullanılabildiği ile ilgili olarak yoğunluk %29,3 “3- Orta Ölçüde” ve %24,1 “4- Büyük Ölçüde” seçeneklerindedir. Böylece öğretimde soru sorma etkinliğinin etkinliğinin meslekteki kullanım düzeyinin yeterli olduğu söylenebilir.

Müzik öğretmenlerinin sınıf ortamında en çok kullanılanlardan biri olan soru sorma tekniğinden müzik öğretiminde faydalandıkları söylenebilir.

“Yönerge ve açıklamalar etkinliğini gözlemleyip tanımak.” etkinliğinden öğrenilenlerin meslekte ne düzeyde kullanılabildiği ile ilgili bulgular Tablo 19’da verilmiştir.

Tablo 19
“Yönerge ve açıklamalar etkinliğini gözlemleyip tanımak.”
Etkinliğinin Meslekteki Kullanılma Düzeyi

	Frekans	%
1- Hiç	8	13,8
2- Az Ölçüde	18	31,0
3- Orta Ölçüde	18	31,0
4- Büyük Ölçüde	10	17,2
5- Tümüyle	4	6,9
Toplam	58	100,0

Tablo 19’da görüldüğü gibi, “Yönerge ve açıklamalar etkinliğini gözlemleyip tanımak.” etkinliğinden öğrenilenlerin meslekte ne düzeyde kullanılabildiği ile ilgili olarak yoğunluk %31,0 “2- Az Ölçüde”, %31,0’i “3- Orta Ölçüde” seçeneklerindedir. Böylece yönerge ve açıklamalar etkinliğinin meslekteki kullanım düzeyinin az olduğu söylenebilir.

Müzik öğretiminin doğası gereği, derslerde daha çok uygulama (nota okuma, blokflüt çalma, şarkıyı öğrenme ve söyleme gibi) yapılmaktadır. Dolayısıyla yönerge ve açıklamaların az kullanıldığına dair elde edilen bulgunun tutarlı olduğu ileri sürülebilir.

“Dersin yönetimi ve sınıfın kontrolü etkinliğini gözlemleyip tanımak.” etkinliğinden öğrenilenlerin meslekte ne düzeyde kullanılabildiği ile ilgili bulgular Tablo 20’de verilmiştir.

Tablo 20
“Dersin yönetimi ve sınıfın kontrolü etkinliğini gözlemleyip tanımak.”
Etkinliğinin Meslekteki Kullanılma Düzeyi

	Frekans	%
1- Hiç	5	8,6
2- Az Ölçüde	7	12,1
3- Orta Ölçüde	22	37,9
4- Büyük Ölçüde	13	22,4
5- Tümüyle	11	19,0
Toplam	58	100,0

Tablo 20’de görüldüğü gibi, “Dersin yönetimi ve sınıfın kontrolü etkinliğini gözlemleyip tanımak.” etkinliğinden öğrenilenlerin meslekte ne düzeyde kullanılabildiği ile ilgili olarak yoğunluk %37,9’u “3- Orta Ölçüde”, %22,4’ü “4- Büyük Ölçüde”, %19,0’u “5- Tümüyle” seçeneklerindedir. Böylece dersin yönetimi ve sınıfın kontrolü etkinliğinin etkinliğinin meslekteki kullanım düzeyinin yeterli olduğu söylenebilir.

Müzik öğretimi birlikte hareket etmeyi geliştiren bir çok etkinlik içermektedir. Bu esnada dersin yönetimi ve kontrolü müzik öğretmeninde olmaktadır. Dolayısıyla elde edilen bulgunun tutarlı olduğu söylenebilir.

“Çeşitli yönlerden bir öğrenciyi inceleyip tanımak.” etkinliğinden öğrenilenlerin meslekte ne düzeyde kullanılabildiği ile ilgili bulgular Tablo 21’de verilmiştir.

Tablo 21
“Çeşitli yönlerden bir öğrenciyi inceleyip tanımak.”
Etkinliğinin Meslekteki Kullanılma Düzeyi

	Frekans	%
1- Hiç	8	13,8
2- Az Ölçüde	12	20,7
3- Orta Ölçüde	19	32,8
4- Büyük Ölçüde	12	20,7
5- Tümüyle	7	12,1
Toplam	58	100,0

Tablo 21’de görüldüğü gibi, “Çeşitli yönlerden bir öğrenciyi inceleyip tanımak.” etkinliğinden öğrenilenlerin meslekte ne düzeyde kullanılabildiği ile ilgili olarak yoğunluk %32,8’si “3- Orta Ölçüde” seçeneğindedir. Böylece çeşitli yönlerden bir öğrenciyi inceleyip tanıma etkinliğinin meslekteki kullanımının orta düzeyde olduğu söylenebilir.

Çeşitli yönlerden bir öğrenciyi tanıyabilmek rehberliğin alanına girmekle beraber, öğretmenlerin sahip olması gereken en önemli donanımlardan biridir. Elde edilen bulgu ile rehberlik dersinden öğrenilenlerin meslekteki kullanım düzeyinden çıkan bulgunun paralel olduğu göz önünde bulundurulursa, rehberlikle ilgili bulgunun öğrenciyi belli açılardan tanımaya yansımaları şeklinde yorumlanabilir.

“Öğrenci çalışmalarını değerlendirme etkinliğini gözlemleyip tanımak.” etkinliğinden öğrenilenlerin meslekte ne düzeyde kullanılabildiği ile ilgili bulgular Tablo 22’de verilmiştir.

Tablo 22
“Öğrenci çalışmalarını değerlendirme etkinliğini gözlemleyip tanımak.”
Etkinliğinin Meslekteki Kullanılma Düzeyi

	Frekans	%
1- Hiç	6	10,3
2- Az Ölçüde	17	29,3
3- Orta Ölçüde	18	31,0
4- Büyük Ölçüde	11	19,0
5- Tümüyle	6	10,3
Toplam	58	100,0

Tablo 22’de görüldüğü gibi, “Öğrenci çalışmalarını değerlendirme etkinliğini gözlemleyip tanımak.” etkinliğinden öğrenilenlerin meslekte ne düzeyde kullanılabildiği ile ilgili olarak yoğunluk %29,3’ü “2- Az Ölçüde”, %31,0’i “3- Orta Ölçüde” seçeneklerindedir. Böylece öğrenci çalışmalarını değerlendirme etkinliğinin meslekteki kullanım düzeyinin az olduğu söylenebilir.

Türk eğitim sisteminde öğretmenler öğrencilerini çeşitli yöntemlerle bilgilerini ölçerek, elde ettikleri sonuçları değerlendirmekte, her yarıyılıda bir notlandırarak karne dağıtmaktadırlar. Dolayısıyla her öğretmen değerlendirme yapmak zorundadır. Öğrenci çalışmalarının az değerlendirilmesi ise, müzik öğretmenlerinin değerlendirme yaparken birkaç yöntem yerine tek bir yöntem kullanmaları şeklinde yorumlanabilir.

“Sınıf içinde mikro öğretim uygulamalarını gözlemleyip tanımak.” etkinliğinden öğrenilenlerin meslekte ne düzeyde kullanılabildiği ile ilgili bulgular Tablo 23’te verilmiştir.

Tablo 23

**“Sınıf içinde mikro öğretim uygulamalarını gözlemleyip tanımak.”
Etkinliğinin Meslekteki Kullanılma Düzeyi**

	Frekans	%
1- Hiç	6	10,3
2- Az Ölçüde	12	20,7
3- Orta Ölçüde	21	36,2
4- Büyük Ölçüde	10	17,2
5- Tümüyle	9	15,5
Toplam	58	100,0

Tablo 23’de görüldüğü gibi, “Sınıf içinde mikro öğretim uygulamalarını gözlemleyip tanımak.” etkinliğinden öğrenilenlerin meslekte ne düzeyde kullanılabildiği ile ilgili olarak yoğunluk %36,2’si “3- Orta Ölçüde” seçeneklerindedir. Böylece sınıf içinde mikro öğretim uygulamaları etkinliğinin meslekteki kullanımının orta düzeyde olduğu söylenebilir.

Mikro öğretim, önceden belirlenmiş kritik öğretmen davranışlarının öğretmen adaylarına kazandırılması yöntemidir ve staj uygulamalarının içerisinde yer alır. Mesleğine başlamış öğretmenlerin stajlarda kazandıkları donanımların üzerine yeni tecrübeler edinerek bilgilerini harmanladığı göz önünde tutulursa, eski donanımlarını orta düzeyde gördükleri söylenebilir.

“Ders kitaplarından yararlanma etkinliğini gözlemleyip tanımak.” etkinliğinden öğrenilenlerin meslekte ne düzeyde kullanılabildiği ile ilgili bulgular Tablo 24’te verilmiştir.

Tablo 24

**“Ders kitaplarından yararlanma etkinliğini gözlemleyip tanımak.”
Etkinliğinin Meslekteki Kullanılma Düzeyi**

	Frekans	%
1- Hiç	7	12,1
2- Az Ölçüde	12	20,7
3- Orta Ölçüde	14	24,1
4- Büyük Ölçüde	15	25,9
5- Tümüyle	10	17,2
Toplam	58	100,0

Tablo 24’te görüldüğü gibi, “Ders kitaplarından yararlanma etkinliğini gözlemleyip tanımak.” etkinliğinden öğrenilenlerin meslekte ne düzeyde kullanılabildiği ile ilgili olarak yoğunluk %24,1’i “3- Orta Ölçüde” ve %25,9’u “4- Büyük Ölçüde” seçeneklerindedir. Böylece ders kitaplarından yararlanma etkinliğinin meslekteki kullanım düzeyinin yeterli olduğu söylenebilir.

Bulgulara göre, müzik öğretmenlerinin müzik kitabının içerdiği materyalleri ve öğretim planını derslerinde sıkça uyguladıkları ileri sürülebilir.

“Grup çalışmaları etkinliğini gözlemleyip tanımak.” etkinliğinden öğrenilenlerin meslekte ne düzeyde kullanılabildiği ile ilgili bulgular Tablo 25’te verilmiştir.

Tablo 25
“Grup çalışmaları etkinliğini gözlemleyip tanımak.”
Etkinliğinin Meslekteki Kullanılma Düzeyi

	Frekans	%
1- Hiç	12	20,7
2- Az Ölçüde	14	24,1
3- Orta Ölçüde	14	24,1
4- Büyük Ölçüde	10	17,2
5- Tümüyle	8	13,8
Toplam	58	100,0

Tablo 25’te görüldüğü gibi, “Grup çalışmaları etkinliğini gözlemleyip tanımak.” etkinliğinden öğrenilenlerin meslekte ne düzeyde kullanılabildiği ile ilgili olarak yoğunluk %20,7’si “1- Hiç”, %24,1’i “2- Az Ölçüde”, %24,1’i “3- Orta Ölçüde” seçeneklerindedir. Böylece grup çalışmaları etkinliğinin meslekteki kullanım düzeyinin az olduğu söylenebilir.

Dolayısıyla müzik öğretmenlerinin öğrenme ortamında öğrencileri gruplara ayırmak yerine genellikle tüm sınıfa göre düzenlediği, grup çalışmalarından faydalanmadıkları söylenebilir.

“Sınıf organizasyonu etkinliğini gözlemleyip tanımak.” etkinliğinden öğrenilenlerin meslekte ne düzeyde kullanılabildiği ile ilgili bulgular Tablo 26’da verilmiştir.

Tablo 26
“Sınıf organizasyonu etkinliğini gözlemleyip tanımak.”
Etkinliğinin Meslekteki Kullanılma Düzeyi

	Frekans	%
1- Hiç	10	17,2
2- Az Ölçüde	17	29,3
3- Orta Ölçüde	13	22,4
4- Büyük Ölçüde	9	15,5
5- Tümüyle	9	15,5
Toplam	58	100,0

Tablo 26’da görüldüğü gibi, “Sınıf organizasyonu etkinliğini gözlemleyip tanımak.” etkinliğinden öğrenilenlerin meslekte ne düzeyde kullanılabildiği ile ilgili olarak yoğunluk %29,3’u “2- Az Ölçüde”, %22,4’ü “3- Orta Ölçüde” seçeneklerindedir. Böylece sınıf organizasyonu etkinliğinin meslekteki kullanım düzeyinin az olduğu söylenebilir.

Elde edilen bulguya göre, öğretimi verimli kılmak amacıyla düzenlenen bazı sınıf organizasyonlarından (öğrencilerin oturuş düzenleri, grup çalışmaları, sınıfın fiziksel durumunu düzenleme, öğretim planları, zaman yönetimi, rehberlik gibi) mesleklerinde faydalanmadıkları söylenebilir.

“Çalışma yapraklarının hazırlanması ve kullanılmasını gözlemleyip, tanımak.” etkinliğinden öğrenilenlerin meslekte ne düzeyde kullanılabildiği ile ilgili bulgular Tablo 27’de verilmiştir.

Tablo 27
“Çalışma yapraklarının hazırlanması ve kullanılmasını gözlemleyip, tanımak.” Etkinliğinin Meslekteki Kullanılma Düzeyi

	Frekans	%
1- Hiç	13	22,4
2- Az Ölçüde	17	29,3
3- Orta Ölçüde	12	20,7
4- Büyük Ölçüde	12	20,7
5- Tümüyle	4	6,9
Toplam	58	100,0

Tablo 27’de görüldüğü gibi, “Çalışma yapraklarının hazırlanması ve kullanılmasını gözlemleyip, tanımak.” etkinliğinden öğrenilenlerin meslekte ne düzeyde kullanılabildiği ile ilgili olarak yoğunluk %22,4’ü “1- Hiç”, %29,3’ü “2- Az Ölçüde”, %20,7’si “3- Orta Ölçüde” seçeneklerindedir. Böylece çalışma yapraklarının hazırlanması ve kullanılması etkinliğinin meslekteki kullanım düzeyinin az olduğu söylenebilir.

Elde edilen bulguya göre, müzik öğretmenlerinin belli başlı ders materyallerine sadık kaldığı ve belli amaçlarla hazırlanabilen çalışma yapraklarına öğretim ortamında fazlaca yer vermedikleri ileri sürülebilir.

“Dersi planlama etkinliğini gözlemleyip tanımak.” etkinliğinden öğrenilenlerin meslekte ne düzeyde kullanılabildiği ile ilgili bulgular Tablo 28’de verilmiştir.

Tablo 28
“Dersi planlama etkinliğini gözlemleyip tanımak.”
Etkinliğinin Meslekteki Kullanılma Düzeyi

	Frekans	%
1- Hiç	15	25,9
2- Az Ölçüde	15	25,9
3- Orta Ölçüde	16	27,6
4- Büyük Ölçüde	8	13,8
5- Tümüyle	4	6,9
Toplam	58	100,0

Tablo 28’de görüldüğü gibi, “Dersi planlama etkinliğini gözlemleyip tanımak.” etkinliğinden öğrenilenlerin meslekte ne düzeyde kullanılabildiği ile ilgili olarak yoğunluk %25,9’u “1- Hiç”, %25,9’u “2- Az Ölçüde”, %27,6’sı “3- Orta Ölçüde” seçeneklerindedir. Böylece dersi planlama etkinliğinin meslekteki kullanım düzeyinin az olduğu söylenebilir.

Elde edilen bulgu, sınıf organizasyonunun diğer parçaları (grup çalışmaları, çalışma yapraklarının hazırlanması, rehberlik) hakkında elde edilen bulgulara paralel düzeyde bulunmuştur. Dolayısıyla müzik öğretmenlerinin dersi planlamadan mesleklerinde az düzeyde faydalandıkları söylenebilir.

4.4 Öğretmenlik Uygulaması Dersinden Yararlanma Düzeyine İlişkin Bulgu ve Yorumlar

“Öğretmenlik Uygulaması dersinden öğrenilenler meslekte düzeyde kullanılıyor?” sorusuna verilen yanıtların dağılımları Tablo 29’da verilmiştir.

Tablo 29
Öğretmenlik Uygulaması Dersinden Öğrenilenlerin Meslekteki Kullanım Düzeyi

	Frekans	%
1- Hiç	5	8,6
2- Az Ölçüde	10	17,2
3- Orta Ölçüde	12	20,7
4- Büyük Ölçüde	15	25,9
5- Tümüyle	16	27,6
Toplam	58	100,0

Tablo 29’da görüldüğü gibi, Öğretmenlik Uygulaması dersinden öğrenilenlerin meslekte ne düzeyde kullanılabildiği ile ilgili olarak yoğunluk %27,6 “5- Tümüyle”, %25,9 “4- Büyük Ölçüde” seçeneklerindedir. Böylece, Öğretmenlik Uygulaması dersinden öğrenilenlerin meslekte büyük oranlarda kullanıldığı söylenebilir.

Öğretmen adayları, Okul Deneyimi I ve Okul Deneyimi II derslerinde okul ortamına alıştıktan sonra, Öğretmenlik Uygulaması’nda bizzat ders işlemekte ve deneyim kazanmaktadır. Yani öğretmen adayı, öğrendiği tüm donanım, bilgi ve gözlemlerini bu derste elde edeceği tecrübelerle birleştirmektedir. Ders lisans eğitim programının son döneminde verilmekte, gerçek meslek yaşantısına bir adım daha yaklaşması, öğretmen adayının edindiği bilgilerin sıcak kalması amaçlanmıştır. Dolayısıyla elde edilen bulgunun, bu anlamda tutarlı olduğu ileri sürülebilir.

5. BÖLÜM

SONUÇ ve ÖNERİLER

Bu bölümde araştırmada elde edilen bulgulara dayalı olarak ulaşılan sonuçlara ve bu sonuçlara dayalı olarak geliştirilen önerilere yer verilmektedir.

5.1. Sonuç

Bütün elde edilen bulgu ve verilere dayanılarak, aşağıdaki sonuçlar saptanmıştır:

1) Öğretmenlik Mesleğine Giriş ile Gelişim ve Öğrenme dersinden öğrenilenlerin meslekte kullanılma düzeyinin azdır. Ancak müzik öğretmenlerinin bu etkinliklerde kazandırılması hedeflenen donanımları mesleklerinde de tecrübe edebildikleri için az faydalandıkları düşünülmektedir. Rehberlik dersinden öğrenilenlerin meslekte kullanılma düzeyinin az olduğuna dair bulgu ise dikkat çekicidir. Bu nedenle müzik öğretmenlerinin sunduğu öğretim ortamının, Rehberlik dersinin getirdiği faydalardan yoksun olduğu sonucuna varılmıştır.

Öğretimde Planlama ve Değerlendirme dersinden öğrenilenlerin meslekte kullanılma düzeyinin yeterlidir. Sınav yapma, puanlama, süreci değerlendirme öğrenimin önemli parçalarıdır ve eğitim müfredatlarında yer almaktadır. Bu nedenle müzik öğretmenlerinin bu dersten öğrendiklerini mesleklerinde rahatça kullanabildikleri sonucuna varılmıştır.

Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme, Sınıf Yönetimi ve Özel Öğretim Yöntemleri I-II derslerinden öğrenilenlerin meslekte kullanılma düzeyinin yeterlidir. Bu nedenle derslerin müzik öğretiminin karakteri ile bağdaştığı, müzik öğretmenlerinin de mesleklerinde bu donanımlardan faydalandığı sonucuna varılmıştır. Öğretmenlik Uygulaması derslerinden öğrenilenlerin meslekte kullanılma düzeyinin yeterlidir. Bu nedenle Öğretmenlik Uygulaması sayesinde öğretmen adaylarının tecrübe kazandıkları ve bu tecrübelerin meslek yaşantısında onlara ışık tuttuğu sonucuna varılmıştır.

Okul Deneyimi I etkinliklerinden öğrenilenlerin meslekte kullanılma düzeylerine dair sonuçlar aşağıda verilmiştir.

2) Okul örgütü ve yönetimi, bir öğrencinin okuldaki günlük yaşantısı, bir öğretmenin okuldaki günlük yaşantısı, öğretmenlik mesleğinin çeşitli yönleri etkinliklerinden öğrenilenlerin meslekteki kullanılma düzeyi azdır. Ancak müzik öğretmenlerinin kazandırılması hedeflenen donanımları mesleklerinde de tecrübe edebildikleri için kullanılma düzeyinin az çıktığı düşünülmektedir.

Araç-gereç ve yazılı kaynaklar etkinliğinden öğrenilenlerin meslekteki kullanımları yeterlidir, dolayısıyla müzik öğretiminde bu materyallerden faydalandığı sonucu çıkarılmıştır. Okuldaki günlük işleri gözlemlene etkinliklerinden öğrenilenlerin meslekteki kullanımlarının yeterlidir, dolayısıyla müzik öğretmenlerinin okulun günlük yaşantısına adapte olduğu sonucuna varılmıştır.

Zümre etkinlikleri, okul-aile işbirliği, ana ve yan branşlarla ilgili dersler ile okul ve sorunlarını tanıma etkinliklerinden öğrenilenlerin meslekteki kullanımlarının az olduğuna dair bulgular ise dikkat çekicidir. Müzik öğretmenlerinin zümre kurulu aracılığıyla okul yönetiminde söz sahibi olabilmesi, okul ile aile arasında bağ oluşturabilmesi, belli zamanlarda öğrencilerin durumları için farklı alanlardaki meslektaşlarıyla karşılıklı danışma ilişkisi içinde olabilmesi gereklidir. Bu nedenle, müzik öğretmenlerinin okul ortamında çok yönlü ilişki kurabilmesini hedefleyen bu etkinliklerden, meslekte yeterince faydalanılmadığı sonucuna varılmıştır.

Okul Deneyimi II etkinliklerinden öğrenilenlerin meslekte kullanılma düzeylerine dair sonuçlar aşağıda verilmiştir.

3) Yönerge ve açıklamalar etkinliğinden öğrenilenlerin meslekte kullanılma düzeyi azdır, ancak müzik öğretiminin yapısı daha çok uygulamalardan oluştuğu için meslekte bu donanımdan çokça faydalanılmadığı düşünülmektedir. Çalışma yapraklarının hazırlanması ve kullanılması öğrenilenlerin meslekte kullanılma düzeyi azdır, ancak müzik öğretmenlerinin daha çok belli başlı yazılı kaynaklar ile materyallerden yararlandığı, çalışma yapraklarından faydalanmadığı sonucuna varılmıştır.

Çeşitli yönlerden bir öğrenciyi tanıma etkinliğinden öğrenilenlerin meslekteki kullanımı orta düzeydedir. Rehberlik donanımının az kullanılması ile karşılaştırarak, öğrencileri tanıma sürecini mesleki tecrübe ile çözmeye çalıştıkları sonucuna varılmıştır. Sınıf içinde mikro öğretim uygulamalarından öğrenilenler meslekteki kullanımı orta düzeydedir. Bu nedenle müzik öğretmenlerinin staj uygulamalarında mikro öğretimle kazandıkları donanımları mesleklerinde tecrübelerini ekleyerek devam ettirdikleri sonucuna varılmıştır.

Öğretimde soru sorma, dersin yönetimi ve sınıfın kontrolü, ders kitaplarından yararlanma etkinliklerinden öğrenilenlerin meslekteki kullanım düzeyleri yeterlidir, dolayısıyla müzik öğretiminde bu yöntem ve tekniklerden faydalanıldığı sonucu çıkarılmıştır.

Öğrenci çalışmalarını değerlendirme, grup çalışmaları, sınıf organizasyonu, dersi planlama etkinliklerinden öğrenilenlerin meslekteki kullanım düzeyleri az olduğuna dair bulgular dikkat çekicidir. Öğretimin sistemli olması adına dersi planlanması ve değerlendirme yöntemlerinin kullanılması gereklidir. Öğretimin verimli olması adına da öğrencinin aktif olduğu öğretim yöntemlerini uygulamak ve bu doğrultuda sınıf organizasyonunu yapmak büyük önem taşımaktadır. Bu donanımları kazandırmayı hedefleyen uygulamalardan, meslekte yeterince faydalanılmadığı sonucu çıkarılmaktadır.

Bu sonuçların yanı sıra bazı müzik öğretmenleri gönderdikleri anketlere ek olarak bazı görüşler bildirmişlerdir. Belirtilen görüşlerin ortak noktaları;

1) Okullardaki maddi olanakların yetersizliği nedeniyle, aldıkları eğitimi ve donanımı yeterli düzeyde kullanamadıkları,

2) Lisans eğitiminde alınan pedagojik formasyon dersleri ile okullarda öğretilen ders programlarının arasında bağlantılarının olmadığı,

3) Okul Deneyimi I ve II derslerindeki uygulamalar hakkında dosya tutarken derste yaşananların kaçırıldığı,

4) Lisans eğitimi alınan dolayısıyla staj eğitimi görülen şehir ile göreve atandıkları yer arasında büyük oranda sosyo-ekonomik farkların bulunması ve bu nedenle uzun bir süre bocaladıkları,

5) Öğretmenlikte en çok alan derslerinin (çalgı ve eğitim müziği besteleme gibi) kullanıldığı, pedagojik formasyon derslerine ait bir iz kalmadığı,

6) Müzik öğretmeni yetiştirme programlarının hazırlanırken akademik ve teorik bilgilerden yola çıkıldığı, öğretmenlerin fiilen yaşadıkları gerçeklerin göz önünde bulundurulmadığı, dolayısıyla öğretmenlerin öğretmek istediklerini öğrencilere aktarmakta zorlandıkları, en iyi sonucun, uygulamalarla ve şahsi deneyimlerle ortaya çıkabileceği,

şeklinde özetlenebilir.

5.2 Öneriler

Araştırmada elde edilen sonuçlara dayanılarak hazırlanan öneriler şöyledir;

1) Rehberlik dersinden edinilen birikimlerin meslekte az kullanılmasının nedenlerine ışık tutacak daha detaylı araştırmalar ile meslekte kullanılma düzeyinin artması için çalışmalar yapılmalıdır.

2) Okul Deneyimi I etkinliklerinden, meslekteki kullanımının az düzeyde olduğu saptanan okul örgütü ve yönetimi, zümre etkinliklerine katılma, okul-aile işbirliği, ana ve yan branşlarla ilgili dersler ile okul ve sorunlarını tanıma donanımlarının az kullanılmasının nedenlerine dair okul ortamında daha detaylı araştırmalar yapılmalıdır. Nedenleri belirlendikten sonra meslekte kullanılma düzeyinin artması için çalışmalar ve düzenlemeler yapılmalıdır.

3) Okul Deneyimi II etkinliklerinden, meslekteki kullanımı az olduğu saptanan öğrenci çalışmalarını değerlendirme, grup çalışmaları, sınıf organizasyonu, çalışma dersi planlama yöntemlerinin meslekte az kullanılmasının nedenlerine dair detaylı incelemelerde bulunulmalıdır. Müzik öğretimine uygun olan başka öğretim teknikleri de staj uygulamalarına dahil edilmelidir. Kullanılma düzeyinin artması için çalışmalar ve düzenlemeler yapılmalıdır.

4) Formasyon derslerinin meslekteki kullanılma düzeyleri ile ilgili araştırmalar programlar değişikçe düzenli olarak tekrar edilmelidir. Tıpkı müzik öğretmenliği gibi, farklı alanlardaki öğretmenlerin de formasyon derslerini meslekteki kullanılma

düzeylerini belirleyen araştırmalar yapılmalıdır. Her alanın öğretimdeki yöntem ve teknikleri aynı olmayabileceğinden dolayı, sonuçların farklı çıkabileceğİ öngörülmektedir. Düzenli olarak yapılacak olan araştırmalardan elde edilecek sonuçların, öğretmen yetiştirme programlarına verimlilik getireceğİ düşünölmektedir.

KAYNAKÇA

- Adıgüzel, A. (1998). *Öğretmen Yetiştirmede Meslek Formasyonu Eğitiminin Öğretmen Davranışlarına Yansımalarına İlişkin Müfettiş Görüşleri*. Yüksek Lisans Tezi, Harran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Şanlıurfa.
- Akgül, A. (2006). *Fakülte-Okul İşbirliğinin Öğretmen Adayları Tarafından Değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Albuz, A. (2004). Müzik Öğretmenliği Eğitiminde Çokboyutluluk *G. Ü. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24 (2), 105-110
<http://www.gefad.gazi.edu.tr/window/dosyapdf/2004/2/2004-2-105-110-9-aytekinalbuz.pdf> adresinden 13 Ekim 2007 tarihinde alınmıştır.
- Algur, Ş. (2002). *1997 Yılında Yüksek Öğretim Kurulu Tarafından Başlatılan Eğitim Fakültelerindeki Yeniden Yapılanma Programının Uygulanmasının Değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kayseri.
- Barışeri, N., Özdek A., Can M. (26-28 Nisan 2006). *Müzik Öğretmenliği Lisans Eğitim Programı Geliştirme Çalışmaları (Selçuk Üniversitesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Model Önerisi.)* Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu'nda sunuldu, Denizli.
- Çevik, S. (7-10 Nisan 2004). *Yürürlükteki Müzik Öğretmenliği Lisans Programı Tasarısına İlişkin Görüşler Öneriler*. 1924-2004 Musiki Muallim Mektebinden Günümüze Müzik Öğretmeni Yetiştirme Sempozyumu'nda sunuldu, Isparta.
- Davran, E. (2006). *İlköğretim Kurumlarındaki Öğretmenlik Uygulamasının Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Yeterliliklerini Kazanmaları Üzerindeki Etkisi (Van İli Örneği)*. Yüksek Lisans Tezi, Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Van.
- Foulque, P. (1994). *Pedagoji Sözlüğü*, İstanbul: Sosyal Yayınlar.
- İzci, E. (1999) *Ortaöğretim Kurumlarında Görev Yapan Öğretmenlerin Öğretmenlik Meslek Bilgisi (Pedagojik Formasyon) Yeterliliklerinin Bazı Değişkenlere Göre*

İncelenmesi. Doktora Tezi, İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya.

Kalyoncu, N. (2004). Eğitim Fakültelerinde Uygulanan Müzik Öğretmenliği Lisans Programının Revizyon Gerekçeleriyle Tutarlılığı *G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25 (3), 207-220

http://www.muzikegitimcileri.net/bilimsel/makale/N-Kalyoncu_3.pdf
adresinden 13 Ekim 2007 tarihinde alınmıştır.

Kalyoncu N. ve Sazak N. (2006). Müzik Öğretmenliği Eğitiminde Okul Deneyimi: Bir Uygulama Örneği *AİBÜ, Eğitim Fakültesi Dergisi*, Özel Sayı, 1-12

http://www.muzikegitimcileri.net/bilimsel/makale/N-Kalyoncu_6.pdf
adresinden 13 Ekim 2007 tarihinde alınmıştır.

Küçükahmet, L. (Ed). (1997). *Eğitim Bilime Giriş*. Ankara: Gazi Kitabevi Yayınları.

Küçükahmet, L. (2007). Program Geliştirme ve Öğretim. (Yirminci Baskı) Ankara: Nobel Basımevi

Milli Eğitim Bakanlığı. (1993). *Milli Eğitim Bakanlığı İle Eğitim Fakülteleri Arasında "Öğretmen Yetiştirme Toplantısı"*. Ankara: Milli Eğitim Basımevi.

Sazak, N. (2003). Müzik Öğretmenliği A.B.D. Dördüncü Sınıf Öğrencilerinin Uygulama Dersindeki Yeterliklere İlişkin Kendilerini Değerlendirmeleri Cumhuriyetimizin 80. Yılında Müzik Sempozyumu Bildirisi, 30-31 Ekim. İnönü Üniversitesi, Malatya.

Sevim S. ve Ayas A. (16-18 Eylül 2002). *Okul Deneyimi I Etkinliklerinin Yeniden Düzenlenmesi ve Etkililiği*. V. Ulusal Fen Bilimleri ve Matematik Eğitimi Kongresi'nde sunuldu, Ankara.

Sözer, Ersan. (1991). *Türk Üniversitelerinde Öğretmen Yetiştirme Sistemlerinin Öğretmenlik Davranışlarını Kazandırma Yönünden Etkililiği*. Eskişehir: T.C. Anadolu Üniversitesi Yayınları

Sürücü, A. (1997). *Öğretmenlik Formasyonu Alan Öğrencilerin Öğretmenlik Mesleğine Karşı Tutumları (S.Ü.E.F Yaz Kursu Örneği)* Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

- Yayla, F. (7-10 Nisan 2004). *Musiki Muallim Mektebinden Günümüze Öğretmen Yetiştiren Kurumlar ve Müzik Öğretmeni Yetiştirme Yaklaşımları Işığında Genel Durum*. 1924-2004 Musiki Muallim Mektebinden Günümüze Müzik Öğretmeni Yetiştirme Sempozyumu'nda sunuldu, Isparta.
- Yüksek Öğretim Kurumu. (1998). *Eğitim Fakültesi Öğretmen Yetiştirme Lisans Programları*. Ankara: Yüksek Öğretim Kurumu.
- Yüksek Öğretim Kurumu. (2007). *Öğretmen Yetiştirme ve Eğitim Fakülteleri. (Öğretmenin Üniversitede Yetiştirilmesinin Değerlendirilmesi)*. Ankara: Yüksek Öğretim Kurumu.

EK 1- FORMASYON DERSLERİ ANKETİ

SUNUŞ

Değerli meslektaşım,

Bu anket, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Güzel SanatlarEğitimi Bölümü, Müzik Öğretmenliği Programı'nda yapılmakta olan “Müzik Öğretmenlerinin Pedagojik Formasyon Derslerini Kullanabilme Düzeylerine Yönelik Görüşleri” başlıklı yüksek lisans tezi ile ilgili verilerin bir kısmını elde etmek amacıyla hazırlanmıştır.

Ankette elde edilen cevaplar yalnız bu araştırma için kullanılacak olup, anket cevaplayanlara ilişkin her türlü kişisel bilgi gizli tutulacaktır.

3 sorudan oluşan anketi doldurduktan sonra, sol üstteki File/Dosya menüsünde, Save/Kaydet'i seçerek işaretlemelerinizi kaydediniz.

Cevaplarınızı **goncaece.genis@gazi.edu.tr** adresine geri göndermenizi rica ederim.

Araştırmaya vereceğiniz destek ve katkılardan dolayı teşekkür eder, saygılarımı sunarım.

Gonca Ece GENİŞ
G.Ü. Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Yüksek Lisans Programı

E- Posta: goncaece.genis@gazi.edu.tr

Cep Tel: (0535) 634 28 48

1- Verilen pedagojik formasyon derslerinin mesleki uygulamalarından ne ölçüde kullanabiliyorsunuz?

	Hiç	Az Ölçüde	Orta Ölçüde	Büyük Ölçüde	Tümüyle
Öğretmenlik Mesleğine Giriş	☐	☐	☐	☐	☐
Gelişim ve Öğrenme	☐	☐	☐	☐	☐
Öğretimde Planlama ve Değerlendirme	☐	☐	☐	☐	☐
Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme	☐	☐	☐	☐	☐
Sınıf Yönetimi	☐	☐	☐	☐	☐
Özel Öğretim Yöntemleri I-II	☐	☐	☐	☐	☐
Rehberlik	☐	☐	☐	☐	☐
Öğretmenlik Uygulaması	☐	☐	☐	☐	☐

2- Okul Deneyimi I dersini oluşturan etkinlikler aşağıda yer almaktadır. Siz bu uygulamalardan mesleğinizde ne ölçüde yararlanabiliyorsunuz?

	Hiç	Az Ölçüde	Orta Ölçüde	Büyük Ölçüde	Tümüyle
Okul örgütü ve yönetimini gözlemleyip tanımak.	☐	☐	☐	☐	☐
Okuldaki günlük işleri gözlemleyip tanımak.	☐	☐	☐	☐	☐
Zümre etkinliklerini gözlemleyip tanımak.	☐	☐	☐	☐	☐
Bir öğrencinin okuldaki günlük yaşantısını gözlemleyip tanımak.	☐	☐	☐	☐	☐
Bir öğretmenin okuldaki günlük yaşantısını gözlemleyip tanımak.	☐	☐	☐	☐	☐
Okul-aile işbirliğini gözlemleyip tanımak.	☐	☐	☐	☐	☐
Ana ve yan branşlarla ilgili dersleri gözlemleyip tanımak.	☐	☐	☐	☐	☐
Okul ve sorunlarını gözlemleyip tanımak.	☐	☐	☐	☐	☐
Araç-gereç ve yazılı kaynakları gözlemleyip tanımak.	☐	☐	☐	☐	☐
Öğretmenlik mesleğinin çeşitli yönlerini gözlemleyip tanımak.	☐	☐	☐	☐	☐

3- Okul Deneyimi II dersinin içeriğini oluşturan etkinlikler aşağıda yer almaktadır. Siz bu uygulamalardan mesleğinizde ne ölçüde yararlanabiliyorsunuz?

	Hiç	Az Ölçüde	Orta Ölçüde	Büyük Ölçüde	Tümüyle
Öğretimde soru sorma etkinliğini gözlemleyip tanımak.	☐	☐	☐	☐	☐
Yönerge ve açıklamalar etkinliğini gözlemleyip tanımak.	☐	☐	☐	☐	☐
Dersin yönetimi ve sınıfın kontrolü etkinliğini gözlemleyip tanımak.	☐	☐	☐	☐	☐
Çeşitli yönlerden bir öğrenciyi inceleyip tanımak.	☐	☐	☐	☐	☐
Öğrenci çalışmalarını değerlendirme etkinliğini gözlemleyip tanımak.	☐	☐	☐	☐	☐
Dersi planlama etkinliğini gözlemleyip tanımak.	☐	☐	☐	☐	☐
Ders kitaplarından yararlanma etkinliğini gözlemleyip tanımak.	☐	☐	☐	☐	☐
Grup çalışmaları etkinliğini gözlemleyip tanımak.	☐	☐	☐	☐	☐
Sınıf organizasyonu etkinliğini gözlemleyip tanımak.	☐	☐	☐	☐	☐
Çalışma yapraklarının hazırlanması ve kullanılması etkinliğini gözlemleyip tanımak.	☐	☐	☐	☐	☐
Sınıf içinde mikro öğretim uygulamalarını gözlemleyip tanımak.	☐	☐	☐	☐	☐

Anket Bitti. Lütfen Cevaplarınızı Kontrol Ediniz.